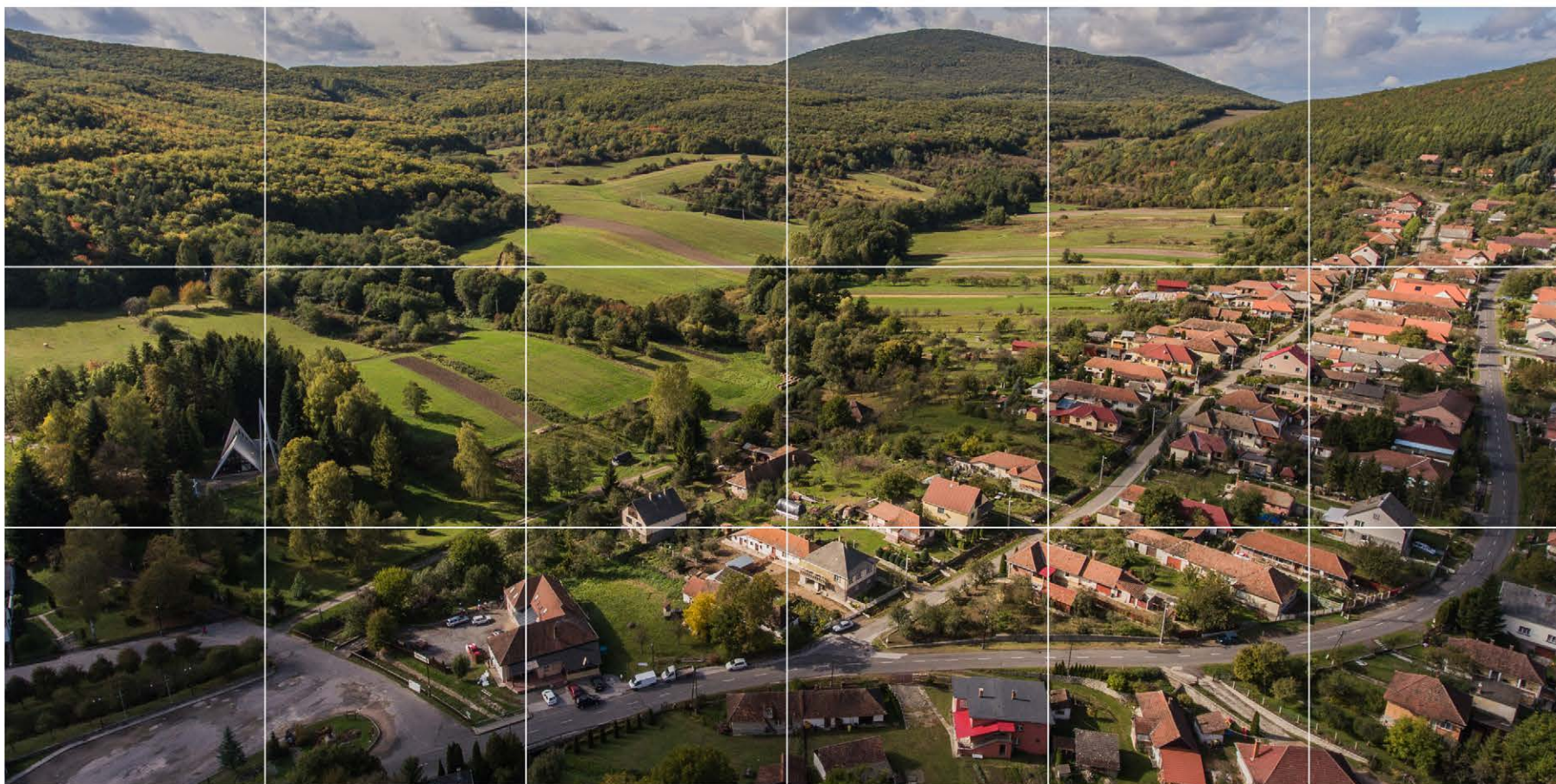

HOLLÓHÁZA

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV 2017

Tisztelt Olvasó

Önök Hollóháza Települési Arculati Kézikönyvét tartják a kezükben. Ez a kézikönyv tartalmazza azokat az összehangolt döntéseinket, amelyek hozzájárulnak településünk, otthonunk megálmodott és átgondolt településképének kialakulásához. Hollóháza település szerkezete és jellegzetességei nagyon sokrétűek. A természeti adottságokból eredően fontos szempontok kell, hogy előnyt élvezzenek egy-egy építkezés, vagy felújítás során. Pl.. hegyek lábainál elhelyezkedő telkek, belterületi patakok elhelyezkedése, dombon, hegyoldalban épült házak helyzete stb.

A kiadvány nagy segítséget és iránymutatást nyújt az építtetőknak, akik itt képzelik el a jövőjüket, életüket, és ehhez szép, tájba illő házat és hozzá tartozó környezetet álmodnak meg. Ugyanakkor segíteni szeretne ez a kézikönyv az építészeknek, tervezőknek is, akik a megbízóik elképzelését kívánják megvalósítani oly módon, hogy figyelembe veszik az épített és természeti környezetet és olyan házat terveznek, ami minden elvárható igényeknek megfelel.

Fontosnak tartjuk e kézikönyvet, hogy mind az itt élők, és mind azok számára, akik itt tervezik jövőjüket elérhető és érthető formában rendelkezésre álljon egy olyan anyag, ami megfelelő képet tud nyújtani Hollóháza adottságairól, a már meglévő és a tervezendő építészeti és épített környezeti irányvonalakról.

Célunk, hogy a kézikönyvet olvasó, lapozgató valós képet kapjon településünkről és áttanulmányozva azt, a szeme elé táruljon Hollóháza.

Ajánljuk mindazok figyelmébe, akik felújítást terveznek, esetleg bővíteni szeretnének, vagy talán az építkezés gondolatával kacérkodnak és azoknak is, akik csak álmodoznak, vagy szeretnék jobban megismerni környezetüket, és ajánljuk azoknak is, akik érdeklődnek a település iránt

Hegedűsné Lovas Adrienn

polgármester

TARTALOMJEGYZÉK

Köszöntő

1. Bevezetés 4

2. Zemplén bemutatása 6

Földrajzi, éghajlati adottságok
Hollóháza bemutatása

3. Örökségünk 16

4. Eltérő karakterű településrészek 32

A. Kisvárosias Lakóterület
B. Kertvárosias Lakóterület
C. Falusias Lakóterület
D. Ipari Gazdasági terület
E. Külterületek

5. Építészeti útmutató 62

6. Jó példák bemutatása 78

Jó példák Hollóházából
Jó példák máshonnan

8. Irodalomjegyzék

9. Impresszum

7. Mellékletek

BEVEZETÉS

A KÉZIKÖNYV CÉLJA:

- **Megismertetni a település építészeti karakterét – szépségeit, értékeit, egyedi jellegzetességeit**
- **Inspirálni az építtetőket, városi döntéshozókat, tervezőket**
- **A település karakteréhez illeszkedő példák felkutatásával, ajánlásokkal segíteni döntéseiket**
- **Védeni és erősíteni az egységes faluképet**

A kézikönyv nem tartalmazza a vonatkozó építésügyi jogszabályi előírásokat. a tervezés során minden esetben figyelembe kell venni a helyi építési szabályokat, a hatályos településrendezési tervben foglaltakat, a főépítész és a területileg illetékes építésügyi hatóság állásfoglalását. Az építésügyi eljárásokról a [www.e-epites.hu/lakossagi tajekoztatok](http://www.e-epites.hu/lakossagi_tajekoztatok) oldalon, vagy az illetékes járási építésügyi irodán kaphat tájékoztatást.

Amennyiben segítségre, vagy további információra van szüksége, keresse fel a Hollóházai Pogármesteri Hivatal Jegyzői Irodáját:

Dr. Bényei Norbert
Mikóháza Községi Önkormányzat
3989, Mikóháza, Szabadság utca 10.
Tel./ fax.: 47/308-031
E-mail: mikohaza@mikohaza.hu

„Fontos hangsúlyozni: nem arról van szó, hogy az új épületek a korábbi stílusok pusztá utánzatai legyenek. Éppen ellenkezőleg, sokkal nagyobb kihívásról van szó. Arról, hogy ma olyan házat kell építeni, amely megfelel a saját korának, teljes mértékben válaszolni tud a mai energia- és éghajlati elvárásokra, találkozik a modern élet- és munkakörülmények igényeivel, de mégis azonnal felismerhető, hogy hol van és kié. Nem könnyű elvárás, de elengedhetetlen.”

Mike Shanahan építész

HOLLÓHÁZA

Jogállás: Község
Régió: Észak-Magyarország
Megye: Borsod-Abaúj-Zemplén
Járás: Sátoraljaújhely (065)

KSH kód: 31167
Lakosság: 755 (2017)
Terület: 236 hektár
Lakások: 431

ZEMPLÉN BEMUTATÁSA.

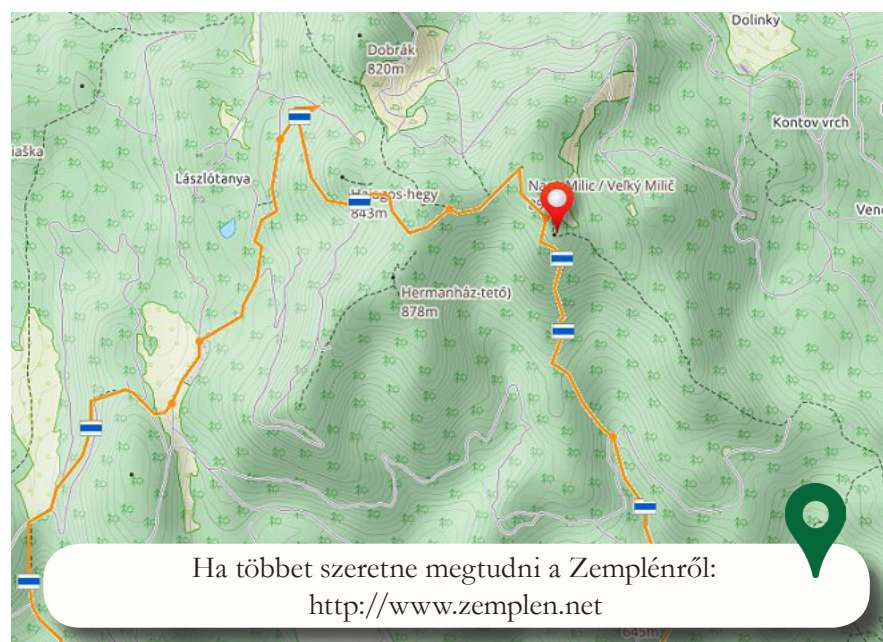
ZEMPLÉN FÖLDRAJZI HELYZETE

Az 1800 négyzetkilométer kiterjedésű zempléni-hegység az Alföld északi peremén húzódó 220 km hosszúságú Északi-középhegység legkeletibb tagja, s egyben a régebbi elnevezésű Eperjes-Tokaji-hegylánc 52 kilométernyi déli szakaszaként a Kárpátok Magyarországon átnyúló része. A Hernád völgye, a Szerencs-patak, az országhatár, a Ronyva, a Bodrog-völgy és a Tisza által határolt hegység több kis tájra tagolódik.

A Zempléni-hegység területileg legnagyobb és legjelentősebb tájegysége a Hernád, illetve a Bodrog-völgy, valamint az Erdőbényei-medence és a Bózsva-völgy között elterülő Háromhutai-csoport. Közel négyszög alakú rögdarab, mely maga is további rögök halmazából áll. Nevét onnan nyerte, hogy a rög középpontjában elhelyezkedő tektonikus medencékben három Huta nevű település található: Ó-, Közép- és Újhuta. A felszíni formák változatossága következtében a Háromhutai-hegycsoport a Zempléni-hegység tájképi szépségeiben leggazdagabb, legvadregényesebb része. Legmagasabb pontja a Gergely-hegy 783 m magas csúcsa, továbbá a Borsó-hegy (747 m) és a Nagy-Péter-mennykő (709 m). Szinte külön csoportként hat a Sátoraljaújhelytől nyugatra elterülő kúpok sorozata - Sátor-hegy (460 m), magas-hegy (514 m), - melynek tagjai egyetlen vulkáni kráternek széttagolt maradványai. Ezeken a kúpokon a szakasos vulkáni tevékenység következtében létrejött réteges szerkezet jól tanulmányozható.

Rögök sorozatából áll a Zempléni-hegység legészakibb része, a Bózsva-völgytől északra elterülő Nagy-Milic-csoport is. Központi magja az országhatáron fekvő Nagy-Milic (895 m), a Zempléni-hegység legmagasabb csúcsa, amelyből két hegycsoport nyúlik délre, közrefogva a Hegyköz medencéjét. A nyugati vonulat a Pál-hegy, Kánya-hegy és Fehér-hegyből, a keleti vonulat pedig a Tolvaj-hegy, a Hársas-hegy és Korom-hegyből áll. A 400-500 m magas csúcsokkal körülhatárolt Hegyköz kialakításában a denudáció játszotta a főszerepet, mely a riolittufába mélyítette a hegyköz medencéjét. Felszíne változatos, hullámos. Külön is említésre méltóak a Vilyvitány és Felsőregmec környékén emelkedő rögök, melyekben ókori rögdarabok találhatók a felszínen.

képek forrása: <http://kirandulastippek.hu/zemplen/nagy-milic>; <http://www.turistamagazin.hu>; Csongrádi et al., 1996;

Ha többet szeretne megtudni a Zemplénről:
<http://www.zemplen.net>

FÖLDTANI FELÉPÍTÉSE

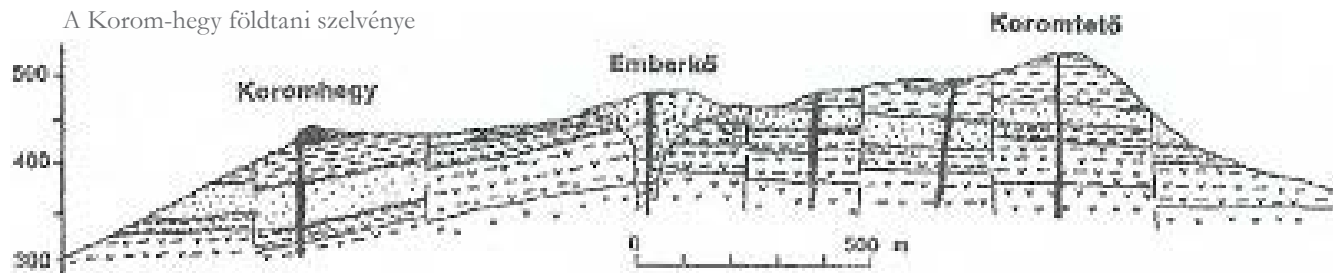
A Zempléni-hegység a földtörténeti újkor harmadkorában végbement vulkáni tevékenység eredménye. Az Alföld harmadkor közepén megindult süllyedésével párhuzamosan hasadékrendszerek alakultak ki a szilárd kéregben, melyek megnyitották a vulkáni tevékenység útját. A széles vulkáni övön több kitörési központ helyezkedett el. A hasadékokon át felszínre került változatos kőzetanyagok - előbb riolitláva és tufa, majd andezit és dácit, valamint az utóbbi kőzetek tufái - annak bizonyítékai, hogy a vulkáni tevékenység több kitörési szakaszban (erupció) zajlott le, amelyeket nyugalmi időszakok (intererupció) szakítottak meg. A tudományos feltételezés szerint a Zempléni-hegységben összesen három vulkáni szakaszt különböztethetünk meg. A legfiatalabb, pliocén elejei vulkáni kitörés eredménye a regéci vár dácitkúpja.

A vulkáni kitörések nyugalmi időszakában a tenger is elöntötte ezt a területet. A vulkáni tevékenységet utóvulkáni (posztvulkáni) tevékenységek követték, melyek eredményeként érctelérek rakódtak le, s hőforrások törtek fel. A pliocén időszakában a hegység keleti része lesüllyedt. A negyedkori pleisztocén elején végbement tektonikus mozgások következtében a hegység rögzös feldarabolódása következett be, majd a rögzös féloldalasan felemelkedtek. A keleti rész ismételt ismételt megsüllyedésével képződtek a medencék. A pleisztocén csapadékosabb időszakaiban csuszamlások, a száraz időszakokban pedig kőtenger képződött a hegységben.

A pleisztocén végén egy újabb - kisebb mértékű - emelkedéssel párhuzamosan a völgyek bevágódása és a medencék feldarabolódása következett be. A Zemplén-hegységet felépítő legfontosabb kőzetek az andezit és a riolit, valamint ezek válfajai (andezitláva, andezittufa, andezitbreccsa, riolitláva, riolittufa, stb.). A kőzeteket a magasabb részekon pleisztocén nyirok és holocén lejtőtörmelék fedi. Az alacsonyabb szinteket pedig kőzetmálladék és lösz borítja.

A hegység ásványi kincsei között az említett kőzeteken kívül csupán az utóvulkáni tevékenység eredményeként keletkezett ércteléreket érdemes említeni. A Telkibánya körüli hegyekben arany- és ezüsttelér előfordulása ismeretes, a kitermelés azonban ma már nem gazdaságos.

Az egykori gejzirműködés, valamint a különböző vegyi folyamatok eredményeként létrejött riolittufának mállástermékei a hegységben több helyen fellelhetők, s haszonnal kitermelhetők. Kvarcitot Regéc és Fony, bentonitot Végardó és Komlóska, tűzállóagyagot Hollóháza, perlitet Telkibánya határában nyernek.

ÉGHAJLATA

A Zempléni-hegység éghajlata a szomszédos területektől változatosabb és bonyolultabb, benne már szubkárpáti vonások is jelentkeznek. Az évi csapadék területi megoszlása sem egyenletes: A hegység belsejében 600-700 mm, a nyugati oldalon 400-450 mm, a keleti oldalon csupán 20-370 mm körül alakul.

A hőmérséklet itt is, - mint minden hegyvidéken - a magasság növekedésével arányos, általában 100 méterenként kb. 0,5 celsius fok értékkel csökken. A Zempléni-hegység évi középhőmérséklete 7-8 celsius fok, de jelentős eltérések mutatkoznak a különböző kistájak között. Jól érvényesül az az általános törvényszerűség is, mely szerint a hegység déli és északi oldala között 2-3 fok eltérés tapasztalható. Többek között ennek is köszönhető a déli, délnyugati lejtők szőlőtermelésre különösen kedvező klímája (Hegyalja).

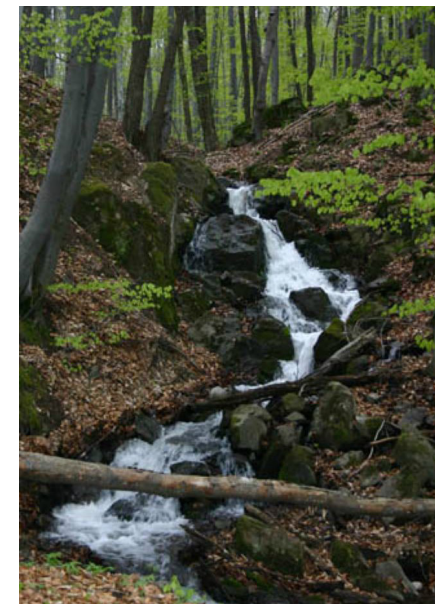
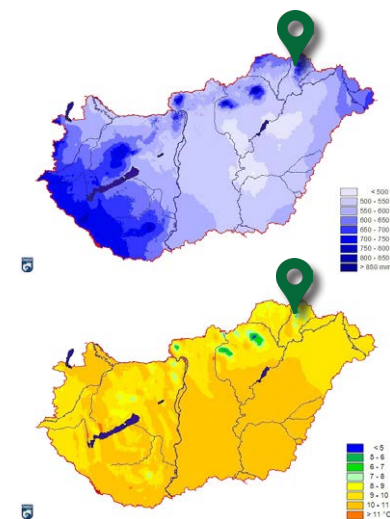
A hegység területén nyáron - de főleg tél elején - az északnyugati, nyugati szelek uralkodnak, melyek a csapadékot szállítják. Ennek következtében a nyugati oldal a szélárnyékban levő keletinél csapadékosabb. Télen viszont a Lengyel-síkság felől északi, északkeleti szelek érkeznek, s ezért itt köszönt be az országban először a fagy (október közepén), s itt tart a legtovább (április végéig)

VÍZRAJZA

A Zempléni-hegység vízrajza a rögdarabos szerkezetből adódóan, rendkívül szétszórt és változatos. A hegységet két jelentős folyó, nyugatról a Szlovákiában eredő Hernád, keletről a Szlovákiában és Ukrajnában eredő Latorca, Ung, Laborc, Ondava és Tapoly folyók vizéből táplálkozó Bodrog szegélyezi. A sok kisebb-nagyobb völgy számtalan patakját a Bodrog és a Hernád gyűjti össze és vezeti a Tiszába. A hegység északnyugati oldalán, a Borsó-hegy aljái a patakok közvetlenül a Hernádba torkollnak. Hejcétől délre viszont a patakok a Szerencs-patakba futnak.

A helyi vízgyűjtők közül a Ronyva, s a beléje ömlő Bózsva a legjelentősebbek. A Nagy-Milic környéke, a hegyköz és a hegység középső részének (pl. Kemence-patak) vizeit a Ronyvába ömlő Bózsva-patak gyűjti össze. A Ronyva Felsőregmectől Sátoraljaújhelyig határfolyó, nem sokkal utána a Bodrogba ömlik. A hegység délkeletre tartó patakjai mind a Bodrogba tartanak. A Bodrog legszebb kanyarulatait és morotvát Szegilong és Bodrogkeresztúr között lehet látni. A Tisza a tokaji Kopasz-hegy lábánál, a Bodrog torkolatánál érinti a hegységet.

Bár a térség forrásokban és felszíni vízfolyásokban gazdag, de a folyók és patakok vízhozama egyenetlen. A térségben a Tisza, Bodrog és Hernád folyók alkalmas terepei a vízi turizmusnak, vízparti üdülésnek, de a Zempléni-hegység csillámló patakjai kitűnő és még tiszta vízforrásai lehetnek a természetjáróknak, kerékpárral, lóval túrázóknak. A termálfürdőzés lehetőségét a hegység lábánál előtörő langyos és melegvízforrások képezik, melyek gyógyhatásúnak is. Így Kéked, Erdőbénye-fürdő és a legfrekvenciáltabb Sárospatak-Végardó említendő, mint ahol a turizmus ezen ága jelenleg is működik. Sajátos idegenforgalmi látványosság a Sárospatak mellett a Megyer-hegyi tengerszem, mely a malomkőbányászatnak köszönheti létét.

NÖVÉNYVILÁGA

A Zempléni-hegység átmeneti területet képez a Kárpátok és az Alföld, illetve a Dunántúl növényvilága között (Subcarpathicum). Több mint ezer virágos, s közel másfél ezer virágtalan növénye között számos érdekességet, ritkaságot is találunk. A hegység belső területeit összefüggő erdőségek borítják.

Zemplén uralkodó erdőtípusai a gyertyános-tölgyesek, a bükk elegyes tölgyesek és a bükkösök. A déli kitettséggű lejtőket kocsányos- és kocsánytalan tölgyek erdői fedik. A magasabb régiókban, elsősorban az északi oldalakon a bükk alkot erdőséget, de megtalálható a fehér törzsű nyír is. Az erdők között évszázadok folyamatos kaszálásával és legeltetésével fenntartott hegyi kaszálók és üde rétek húzódnak.

A vékonyabb termőrétegű területeken hárs-kőris-berkenye sziklaerdők élnek, míg a meredekebb, kitettebb részek fátlan társulásait sziklagyepek alkotják. Sajnos a hegység több pontján is viszonylag nagy területeket foglalnak el a telepített, tájidegen fenyvesek.

A dús vegetáció alapja a Kárpátokat előlegező hűvös, csapadékos éghajlat, a vízjárta völgyaljakban több helyen is találkozhatunk zsombékos láprétekkel (pl. a Mogyorósetőn), égerláp foltokkal, szépséges nyíres-bükkös elegyerdőkkel, tőzegmohalápokkal (a legszebbek a Kemence-patak völgyében húzódnak). A kárpáti növényvilág hírnökeként megjelenő vörös- és fekete áfonya, ernyős körtike és a rózsaszín virágú csarab érdemel említést.

A középkori irtásrétek rendkívül értékes lágyszárú flóráját a több mint tíz kosborfaj, a réti kardvirág és a szibériai nőszirm fémjelzi. A nagy kiterjedésű erdőkben több körtikefaj, bogláros szellőrózsa, és ikrás fogasír virít. A nedvesebb részeken gyakran összefüggő párnát alkotnak a ritka korpafűfajok.

A szűk völgyek, szurdokerdő-társulások és mocsárrétek lakója a ritka struccpáfrány (legszebb állományai a Kemence-patak völgyében található), a gyapjúsás, a mocsári nőszőfű, a tőzegmohás lápokban tőzegpáfrány él. A sor ellenkező oldalát, a száraz sziklagyepeket a hegyi kőtörőfű, a magyar kőhúr jellemzi, a sziklákon sziklai ternye virít.

gyertyános tölgyes

gyapjúsás

ikrás fogasír

ernyős körtike

kapcsos korpafű

szibériai nőszirm

ÁLLATVILÁGA

A hegység állatvilága a növényviláéhoz hasonló gazdagságot mutat. A nagyvadak közül szép számban él itt vaddisznó, szarvas, őz, muflon. Ritkábban előfordul még a róka, sőt a vadmacska is. A menyétfélék közül a borz, a nyest, a hermelin, a görény és a nyérc található a hegységben.

A terület madárvilága a zavartalanságnak köszönhetően, igen értékes. Gyakori a fekete harkály, zöld küllő, macskabagoly, de rendszeresen költ itt a császármadár és a fekete gólya is, a patak völgyekben több helyen fészkel a veszélyeztetett vízirigó. Az énekesmadarak közül elsősorban a pinty, a zöldike, a különféle cinege (szén, barát és kékcinege), tengelic és erdei pacsirta él az erdőkben.

Nyári madarak a barázdabillegető, a fecskék (sarlós-, füst- és molnárfecske), a kakukk és a sárgarigó. Télen viszont hajnalmadárral, rigókkal (örvös, szőlő- és fenyvesrigó), cinegékkel (fenyves-, búbos cinege) találkozhatunk.

A védett ragadozómadarak közül a hegység belső, zárt erdősegeiben kerecsensólyom, uhu, parlagi és szirti sas költ. Különösen érdekes, hogy időszakonként keletről megjelenik és több párban is költ az uráli bagoly. A szirti és a parlagi sas átvonulása ma már ritka esemény.

A hüllők közül gyakoriak a gyíkok (zöld-, mezei gyík), valamint a siklók. De előfordul itt a mérges harapású keresztes vípera is. Tavasszal és nyáron - főleg eső után - találkozhatunk a foltos szalamandrával és a gőtével is. Zemplénben viszonylag gyakran látni az egyébként ritka, igen szép, csillogó mélykék színű kék meztelencsigát. A hegység patakjaiban - sajnos egyre ritkább mennyiségben - pisztráng, márna és folyami rák él.

Az állatvilág leggazdagabb részét természetesen a rovarok alkotják - leggyakoribb képviselőik a szarvasbogarak, a cincérfélék és a futrinkák. A Zemplénben még viszonylag gyakori a nem szakmabeli számára is érdekes szarvasbogár, a ritka orrszarvú bogár, és több nagy növéssű futóbogár (pl. havasi cincér).

havasi cincér

kék meztelencsiga

orrszarvú bogár

hiúz

kerecsensólyom

parlagi sas

HOLLÓHÁZA BEMUTATÁSA

Hollóháza porcelánjáról híres község Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, a Sátoraljaújhelyi járásban.

Hollóháza földrajzi fekvését tekintve hazánk északi részén, a Zempléni-hegységben fekszik. Már az Árpád-kortól lakott hely, területe a honfoglaló ősökből származó Aba nemzetség birtokához tartozott. A Hegyközsön vezetett keresztül a honfoglaló magyarok útja, és az Aba nemzetség 1038-ban várat épített az Alsó-Kéked mellett Abaújváron.

Egy 1270-ből származó okirat említi először Hollóházát, mint lakott helyiséget. Jelentős Árpád-kori életről tesznek tanúbizonyságot a környéken talált leletek, okiratok.

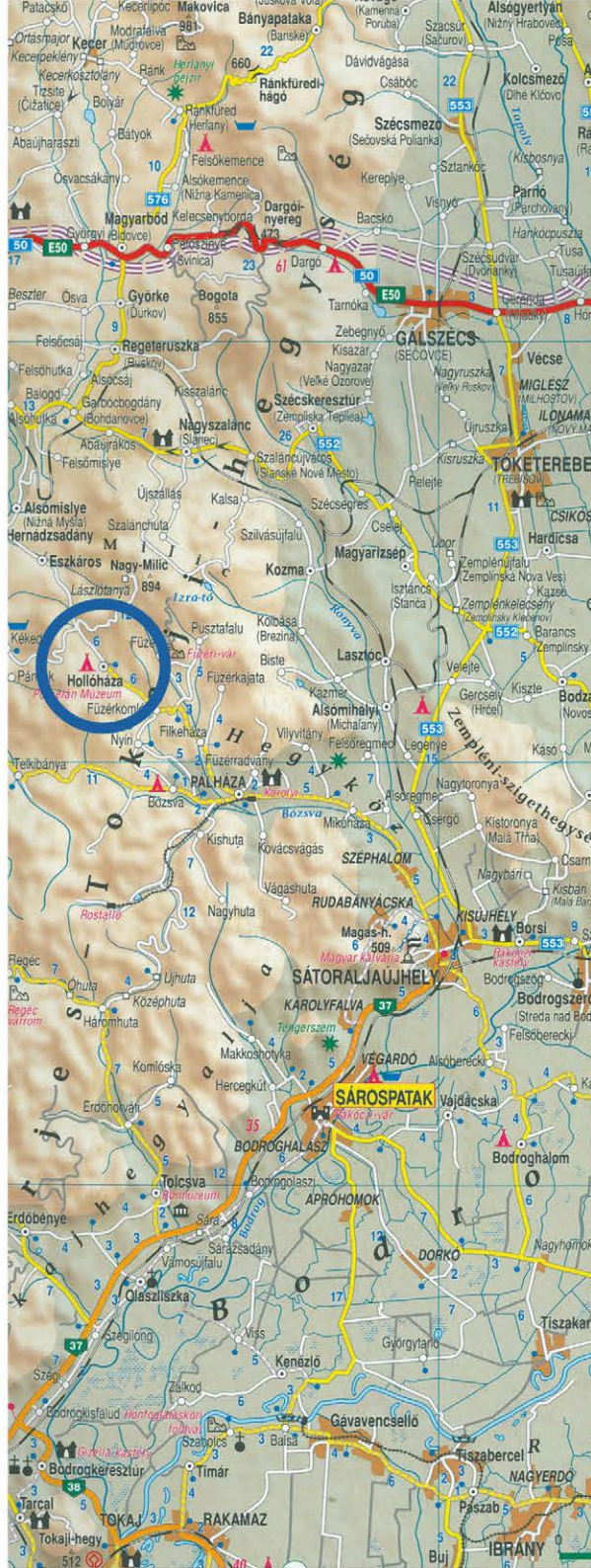
Budapestről jövet Hegyalján, Sátoraljaújhelynél lépjük át a Zempléni-hegység nehezen áttekinthető, hajdani vulkáni kitörések alkotta vidékét. Pálháza-Füzérradvány vonalában a hegyek alján meghúzódó falucskák, kristálytisztá hegyi patakok, néhol a legelésző csordák bájos képet nyújtanak a turistáknak. Tovább haladva svájci tájra emlékeztető meredek, tömör erdőkkel borított bércek nyúlnak fel a magasba, mint évezredekkel korábban. A meredek sziklaormon álló, festői szépségű Füzéri-váromja mellett elhaladva egy hegyekkel teljesen körülzárt vidékhez érünk: egy kedves kis völgy közepén, dombokon szétszórt, szűk utcasoraival fekszik Hollóháza községe.

Hollóházát körös-körül a 600 méteres s néhol e felé emelkedő hegyek erdős, zárt sora karolja körül, s kedves csobogással a Kréta és a Török patak szeli át.

Az Eperjes–Tokaji-hegység egyik völgyében terül el. Miskolctól közúton 81 km-re északkeletre, Sátoraljaújhelytől 28 km-re északnyugatra, a magyar-szlovák határtól 3,5 km-re délre fekszik.

Környező települések: nyugaton Kéked (8 km) és Pányok, északon Eszkáros (Szlovákia, 7 km), Filkeháza (9 km), keleten Füzér (9 km), délkeleten Füzérkomlós (5 km), délen Nyíri, délnyugaton Telkibánya. A legközelebbi városok: Pálháza (12 km), Gönc (21 km) és Sátoraljaújhely (30 km).

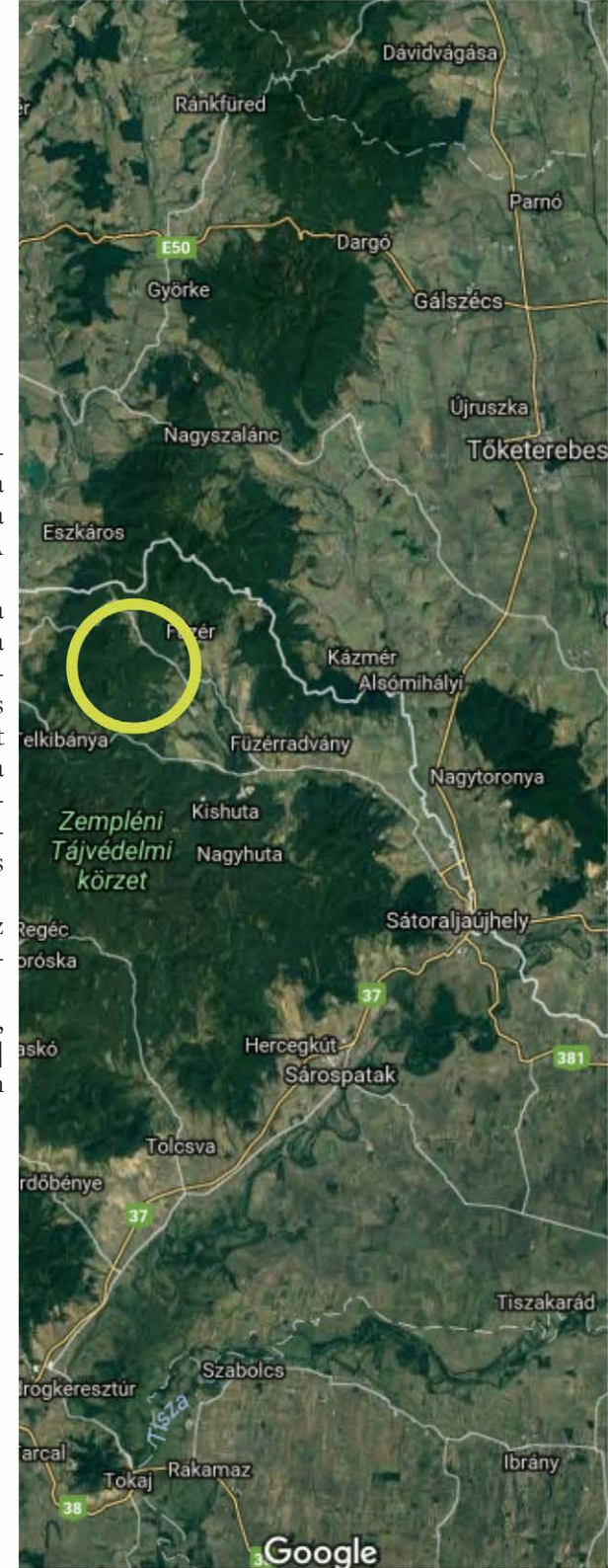
HOLLÓHÁZA TELEPÜLÉSTÖRTÉNETE

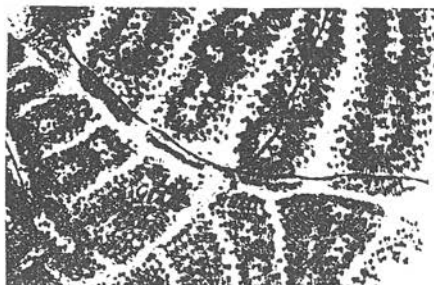
A terület a honfoglalás óta lakott, 1270-ben említik először. A füzéri várhoz tartozott. Nevét a pálos rend címerállatáról, a hollóról kapta, de a középkorban Felsőkomlós néven is ismerték. A 17. században elnéptelenedett.

I. Lipót a Károlyi családnak adományozta a területet. Ők szlovák telepeseket telepítenek a faluba. 1777-ben üveggyártást alapítanak Hollóházán, ez a mai gyár elődje. A 19. században a kis üveggyárak már nem tudják felvenni a versenyt a nagyüzemekkel, így a szomszédos Telkibánya példájára Hollóháza hutáját kőedénygyárrá alakítják át. 1956-ban fokozatosan áttértek a porcelángyártásra. Hollóházán található az Országos Kéktúra keleti végpontja.

2010. december 17-én helyezték forgalomba az 1 740 387 eurós beruházással elkészült, a szomszédos Eszkárosra vezető közutat.

2001-ben település lakosságának 96%-a magyar, 4%-a szlovák nemzetiségűnek vallotta magát.[5] A település népességének változása: A 2013-ban mért 845 főről 2015-re 820 főre csökkent.

19.sz.vége

20.sz.vége

Statistikai adatok:

Részlet Fényes E.: Magyarország

Geográfiai Szótár-ból :

Hollóháza, 101 falu, Abauj v.-
megyeben, Füzérhez 1 órányira: 492
kath., 5 zsidó lak. Nagy erdő. F.u.gr.
Károlyi István. Ut. p. Kassa.

	lakosság	0-6	6-14	15-60	60f	épület száma	fal	kg, tgl	föld	fa	cserfa	tet
1850	437											
1900	696	147	165	335	49	100	65	-	35	24		
1960	850					204	198	-	-	179		
1993	1250	55	152	786	257	386						

Minősített műemlékek /M; MJ; VK / 1990-ben: -

ÖRÖKSÉGÜNK

Hollóháza látnivalói:

- Porcelánmúzeum
- Szent László katolikus templom, Csaba László építész alkotása
- Az országos kéktúra keleti végpontja

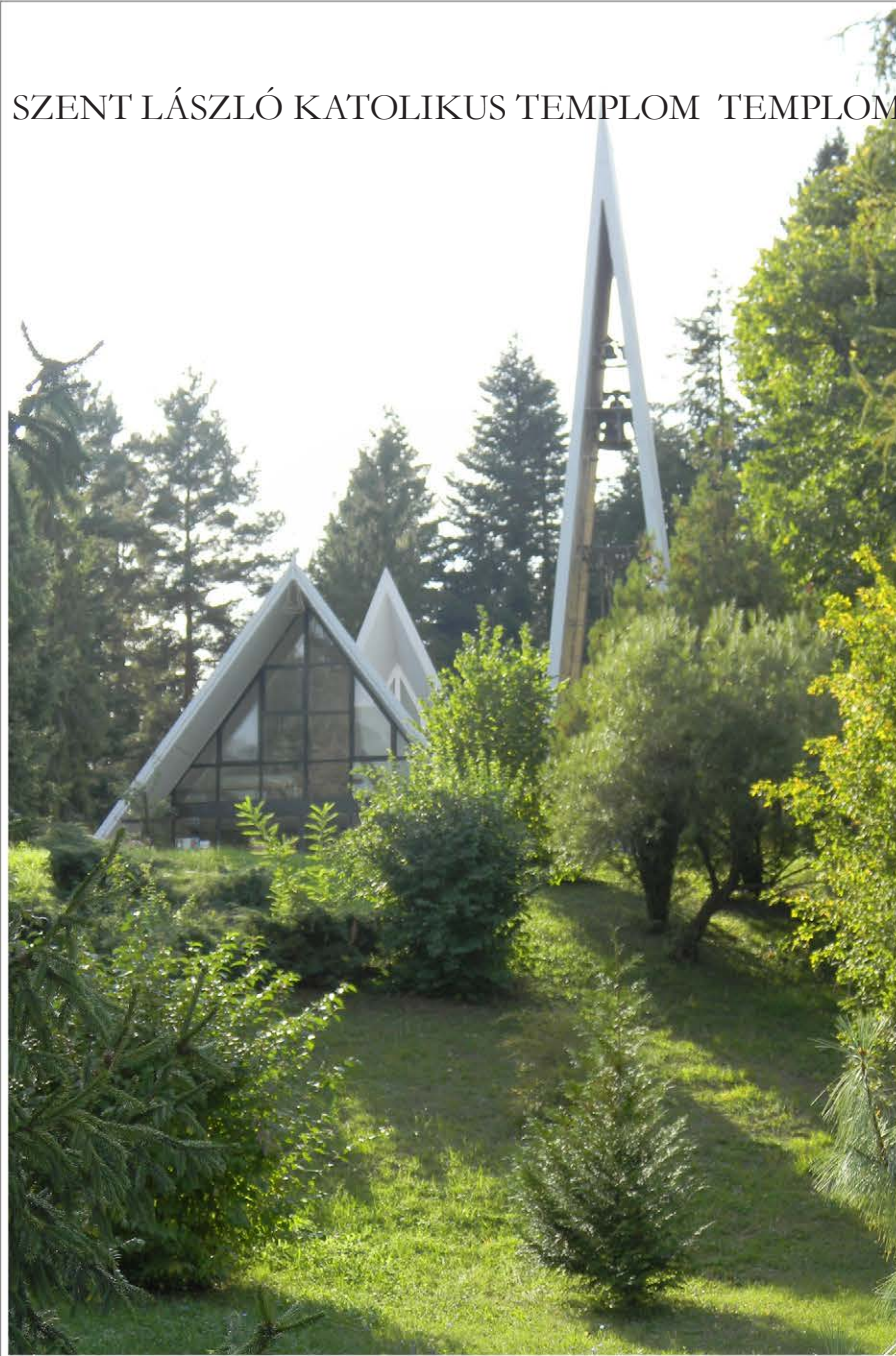
Hollóházán egyetlen műemléki védelt található, a Római katolikus templom, és környezete.

Helyi védlem alatt áll:

1. lakóház	9 Hrsz	13. lakóház	87 Hrsz
2. lakóház	11/1 Hrsz	14. lakóház	84Hrsz
3. lakóház	1 0 3 / 1 Hrsz	15. lakóház	83 Hrsz
4. lakóház	97 Hrsz	16. lakóház	82 Hrsz
5. lakóház	96 Hrsz	17. lakóház	81/2 Hrsz
6. lakóház	20/1 Hrsz	18. lakóház	79 Hrsz
7. lakóház	35/1 Hrsz	19. lakóház	74 Hrsz
8. lakóház	540 Hrsz	20. lakóház	72 Hrsz
9. lakóház	95/1 Hrsz	21. lakóház	50 Hrsz
10. lakóház	93 Hrsz	22. lakóház	53 Hrsz
11. lakóház	92 Hrsz	23. lakóház	388 Hrsz
12. lakóház	88 Hrsz	24. lakóház	540 Hrsz
		25. Református templom	
		511/4 Hrsz	

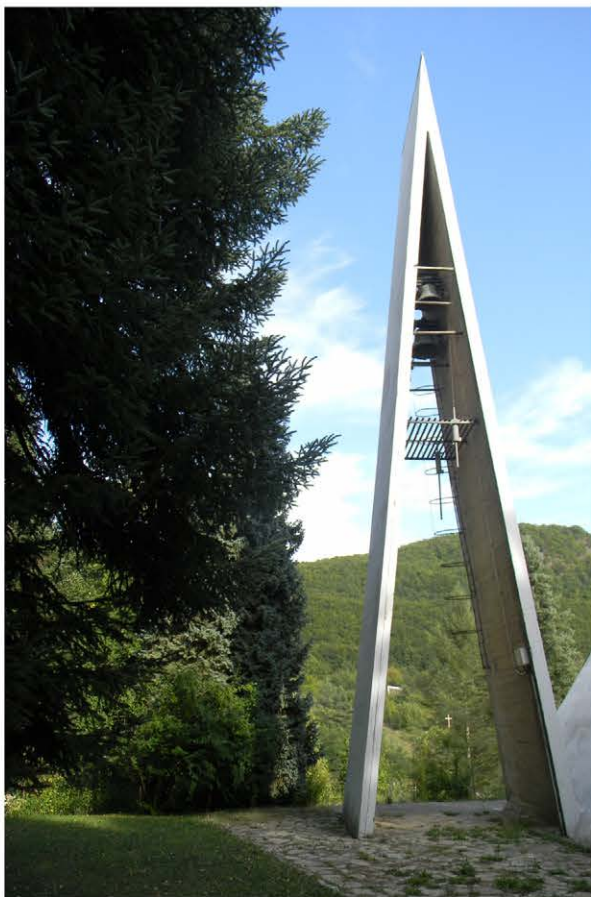
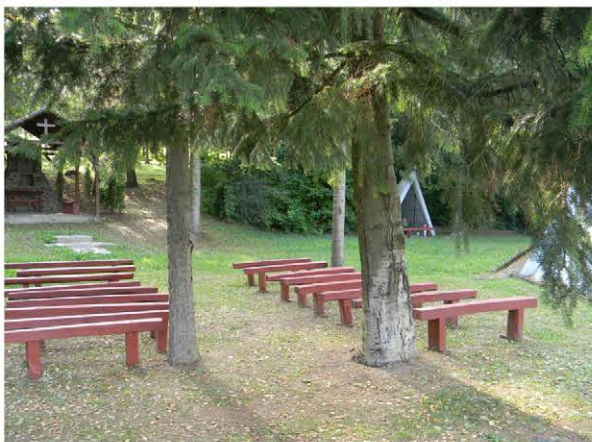
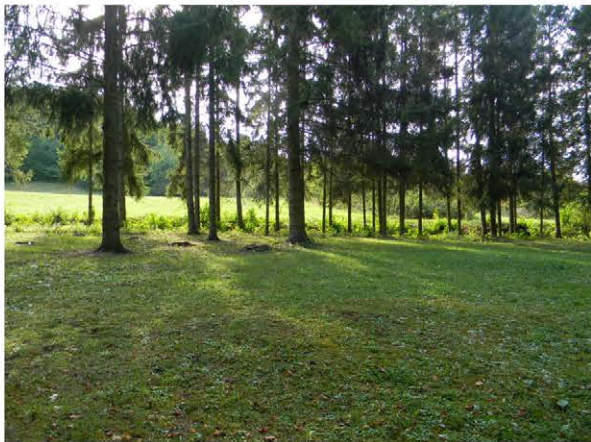

SZENT LÁSZLÓ KATOLIKUS TEMPLOM

A község érdekessége még a sátor alakú modern templom, melyet a falu feletti domboldalon 1968-ban építettek Csaba László Ybl-díjas építész tervei alapján, a templom belsejében látható Szász Endre faliképe és Somogyi József Korpusza. A belső stációk Kovács Margit műnkái. A templomkertben 14 részes porcelán stációkép sorozat látható.

A régi képeslapokon látható, hogy a templom építés után közvetlenül milyen kopár volt ez a domboldal, hiányoztak a fák és a cserjék. Ma már gazdag növényzet veszi körbe a templomot, mögötte szinte kis erdő van. A földből kinövő sorszerűen felmagasodó döntött oldalfalak körül körben téroblók alakultak ki. A magas fenyőfákat és a szabálytalan kontúrú épületet körbejárva dinamikus zöld, külső térélményben lehet részünk. Szép példát nyújtva az épület és környezet szoros összefonódására. Jó körbesétálni a templomot, elidőzni egy-egy nagy fenyő törzse mellett. Láthatóan ez az adottság vonzotta is a látogatókat. Megtalálta a helyét a kis erdei kápolna és emlékhely is.

Megjelentek az ülőpadok is a sétányokra felfűződve. A zárt tér mellett működik a természet temploma is. Jó itt ülni, szemlélődni, meditálni egyedül is, de az igazi az, amikor egy közösség fölött záródik össze a zöld boltozat. Nem lehet véletlen, hogy a turistacsoportok vezetői is itt tartják meg bemutatójukat, itt avatják be az érdeklődőket Hollóháza és a templom történetébe.

PORCELÁN MŰZEUM

A Hollóházi Porcelán, Magyarország egyik legnagyobb múlttal rendelkező porcelánipari vállalata. Azon a helyen, ahol ma a vállalat épületei állnak, több mint 235 éve folyamatos ipari tevékenység zajlik. Az ország keleti csücskében, erdők között megbúvó kis manufaktúra pályafutása 1777-ben üveg hutaként indult, ahol kezdetleges, de mégis szép poharak, palackok, üvegedények készültek. A XIX. század elején az üvegipar fellendült. A hollóházi huta azonban távol esett a fő közlekedési útvonalaktól, és az üveggyártáshoz szükséges nyersanyagoktól. A fa jelenléte sem indokolta már a fennmaradást, hiszen az üveggyárak már szenet, vagy lignitet használtak. Ekkor Károlyi arra döntésre jutott, hogy felhasználja a birtokán lévő kaolint, és 1831-től kőedénygyárrá alakítja át a hutát. A kezdetektől számos bérlő állt a gyár élén, de az első igazi fellendülés 1857-ben következett be, mikor Istványi Ferenc, lett a gyár következő bérlője. Istványi Ferenc a kezdetben egy-két épületből álló manufaktúrát a század végére jelentős gyárteleppé fejlesztette. Ezzel az alig 700 lakosú községben teljes foglalkoztatottságot biztosított. A termékek bár gyárban készültek, mégis igazi népművészeti alkotások voltak. A forma- és motívumkincs apáról-fiúra, kézzől-kézre öröklődött. A díszítőművészet és a dísztárgyak a XX. század beköszöntével jelentek meg. Az 1923-as újraindulás után a vezetőség nagy gondot fordít a helyes massa-összetételre. A porcelán áruk megdrágulása folytán megelégnél a kereslet a kőedény áruk iránt. 1926-ban áttértek a díszműáru és figurák gyártására. A bank azonban többi befektetése miatt csődbe ment, a gyár ismét 8 hónapig szünetelt. 1927-ben az ország ipara még mindig lassan ébred háborús álmából, az infláció viszont már megszűnőben, a magyar valuta stabilizálódik, javul a közlekedés. A termelésnél azonban az egyetlen céljuk a profit. A művészi szem-

pontok újból háttérbe szorultak. Az államosítás után az alapanyagok és az égetési technológia átalakításával áttértek a porcelángyártásra, az első termékek az ország villamosításához szükséges kisfeszültségű porcelán szigetelőtestek voltak.

Újabb fellendülés kezdődik, amikor új bérelő Szakmáry Károly kassai kereskedő kerül a gyár élére. Nagy munkakedvvel látott művészileg és műszakilag lesüllyedt gyár kapacitásának növeléséhez, a gyártmányok minőségének javításához. Új széntüzelésű körkemencét építenek. A gőzhajtású generátort elektromos berendezésekre cserélik, három modern villamos kemencét is felállítanak, ezek új dekorok gyártását tették lehetővé. A gyár fejlődésnek indul, már nemcsak a falusi lakosság igényét szeretné kielégíteni, hanem a polgárság ízlését is. Szakmáry Károlyt hosszú távú tervei, célkitűzései végrehajtásában a Hollóházi Kerámia Gyár 1948. évi államosítása akadályozta meg.

Néhány éves ipari porcelángyártás után 1957 óta gyárt Hollóháza használati porcelánt: edényeket és dísz tárgyakat. A dolgozók kőedény-korszakban elsajátított szépérzéke, szakmai készsége a porcelángyártásban is töretlenül megjelent. Az 1960-as évek elejétől szakképzett és tehetséges iparművészek vették át a termékválaszték fejlesztésének feladatát, ez napjainkig sikeresen támogatja azt a törekvést, hogy Hollóháza a magyar porcelánművészet fontos műhelye legyen.

Az 1972-ben befejezett rekonstrukció eredményeképpen egy európai szintű, korszerű gyár jelent meg a régi gyár helyén. A propán-bután gázfűtésű alagút kemencék lehetővé tették az előző lágyporcelán helyett a kemény-porcelán gyártását. Időközben a foglalkoztatottak száma az előző 300-ról közel 1000-re emelkedett. A Hegyköz aprófalvas települései között Hollóháza foglalkoztatási centrummá fejlődött. Az iparművészek számát több mint 10 fölé növelték. Az új vonalú, modern, művészi igényű hollóhá-

zi porcelán díszműáru és háztartási edényáru iránt úgy belföldön, mint külföldi viszonylatban tovább nőtt a kereslet. Japántól az Amerikai Egyesült Államokig, a Skandináv-félszigettől Ausztráliáig a világ több pontjára exportál a gyár. A technológia, a felhasznált alapanyagok, a termékek minősége megfelel a földpátos kemény-porcelán európai szakmai színvonalának. A Hollóházi Porcelán, mindennapi használatra szánt, finoman megformált, ízlésesen dekorált termékei a hétköznapi környezetbe is eleganciát és igényességet csempésznek.

Hollóházát mindenki másért szereti. Az Észak- Zemplén legmagasabb hegyeivel körülölelt falu legismertebb látványossága a Porcelángyár, ahová a közelmúltban az Országos Kéktúra végpontját is áthelyezték. Amikor Hollóházán az ötvenes években megindult a porcelángyártás, az üzemben már közel másfél évszázada kiváló minőségű kőedények készültek, amik szinte minden hazai háztartásban megtalálhatók voltak. A porcelángyár történetét már ismertettük, a sorozatban gyártott termékeket meg lehet vásárolni a gyár melletti boltban. Az új tér mellet álló több száz négyzetméteres Porcelánmúzeum az elmúlt kétszáz év igazi kincsét rejtí. A gyárlátogatás után mindenkinek csak ajánlott a múzeum tereinek a végigjárása.

„1939. szeptember 19-én új bérlőként jegyezte be a kassai cég-bíróság Sztarmáry Károlyt. Sztarmáry nagy munkakedvvel látott hozzá a műszaki és művészeti szempontból egyaránt visszafelldott gyár átszervezéséhez. Fő törekvése volt a gyár kapacitásának növelése és a gyártmányok minőségének megjavítása. Munkája nyomán a gyár minden tekintetben újra fejlődésnek indult. Főleg a hazai piacon jelentkezett most Hollóháza régi, magyaros ornamentikával gyártott falusi tányérjaival, vázaival. Ezek főképp Kelet-Magyarországon, Erdélyben oly keresetté váltak, hogy a termelés jelentős hányadát e területeken lehetett értékesíteni. E fellendülés felvetette a festőutánpótlás kérdését is, amelyet nyolchetes esti tanfolyam beindításával oldottak meg.

A gyárvezetés magas művészi igénytel már nemcsak a falusi lakosság szükségletét akarta kielégíteni, hanem a kispolgári izlésnek megfelelő darabokat is gyártott. Ezeken az alkotásokon ismét megjelennek a gyár fénykorának mintái, a Zsolnay Júlia hatása alatt készült díszítések, aranyozások. Emellett gondot fordítottak az edény minőségének megjavítására is.

A gyár a milánói Triennáléra is felkészült, s ott egy remekművű óriás-kulacsot állított ki. A kulacs gazdag festése Miklós Nándor festő munkája. A lapos kulacs oldalát aranyozott szegélyű, sárga és kobaltkék tölgy és akantuszlevelek borítják. Az előlapot a Sztarmáryak címere díszíti, kék és okkersárga színezésben. A kulacs technikai kivitele a gyár fejlett színvonalát mutatja.

Új technikai megoldás volt az agyagfestést utánzó színes alapmazón a fehér, plasztikus virágminta alkalmazása, különböző alapszínekkel. Igen népszerű volt, még a felszabadulás után is használták. E technikával az alkotások sok szép ízléses változatán találkozunk.

A felszabadulás után a régi generátorral és mintegy nyolcvan munkással kezdte meg működését a gyár. Kezdetben csak fatűzelésű kemencéket használtak. A háború során megsérült távvezeték a csehszlovákokkal karöltve hamarosan helyreállították, így a gyár termelése egyre emelkedett, 1947. év végére már a munkásszámot is jelentősen emelték.

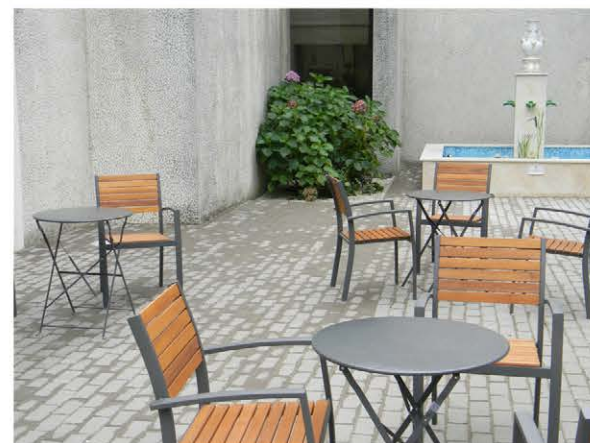
A helyreállítás után a gyár kizárólag a hazai anyag felhasználásával, magyaros motívumú paraszttányérokat és háztartási edényeket gyártott, amelyek - különösen az Alföldön - nagy keresletnek örvendtek, sőt az Egyesült Államokba is szállítottak belőlük.

1948. március 2-án a gyár állami tulajdonba került. Kerámia-íparunk e távoli gócpontján új élet kezdődött, amely...”

DR. SIKOTA GYÖZŐ

A Porcelánmúzeum épületétől belső patakparti sétány vezet a gyár életében fontos szerepet betöltő Sztarmáry Károly szobraig. Emlékét porcelánból készült tábla is megörökíti. Közvetlenül a második világháború előtt bérlőként bejelentkező Sztarmáry nagy energiával látott hozzá a minden szempontból visszafelldott gyár átszervezéséhez. Növelni akarta a gyár kapacitását, a gyártmányok minőségét. Munkája eredményes volt, a gyár újból fejlődésnek indult, Új termékei Kelet Magyarországon és Erdélyben is keresetté váltak. A festőutánpótlás kérdését is megoldotta. A hagyományos termékek mellett „fond” és „ kobalt” termékeket is gyártott. Külföldre is szállított. Sztarmáry Károly egészen a gyár államosításáig vezette a gyárat. „ Az államosításkor felvett jegyzőkönyv tanúsága szerint Sztarmáry Károly rendkívüli intelligenciával hajtotta végre az előírt feladatokat, és az átadást követően is segítette a gyár újonnan kinevezett vezetését munkájában.

Az alkotás felirata:
Sztarmáry Károly
A Hollóházi Gyár bérlője
1930-1948

Hollóháza közterületeiről már volt szó. Igazi öröm, hogy a Porcelángyári múzeum és bemutatóterem mellett ilyen színvonalasan megvalósított köztérfejlesztés létrejöhetett. Az épületeket összekötő nagy magasságú, szépen rakott kőfal pótolja a hiányzó harmadik térfalat és teljesértékű lehatárolást biztosít.

Üde színfolt a fa alatti játszótér színes összekötő hídjával, sárga csúzdájával, kényelmes padjaival. A patakparti sétány, a szobor, az itt lévő fák, az új zöldfelületek, a porcelán kút, a csobogó víz, a vidám porcelánbéka igazi zöld oázis a forgalmas út mentén. Átadása óta kedvelt helye az itt lakóknak és a turistáknak is. Sokan itt fotózkodnak, itt pihenek ki magukat.

A Szent László útról elérhető Porcelánút területe.

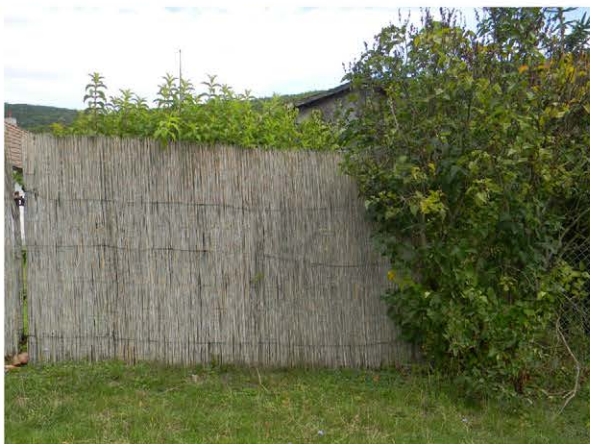
Kossuth Lajos utca nagyjából falusias
beépítésű házsorához keletről csatlakozó
mezőgazdálkodásra alkalmas terület, háttérben
a zempléni hegyekkel.

KERÍTÉSEK, KAPUK

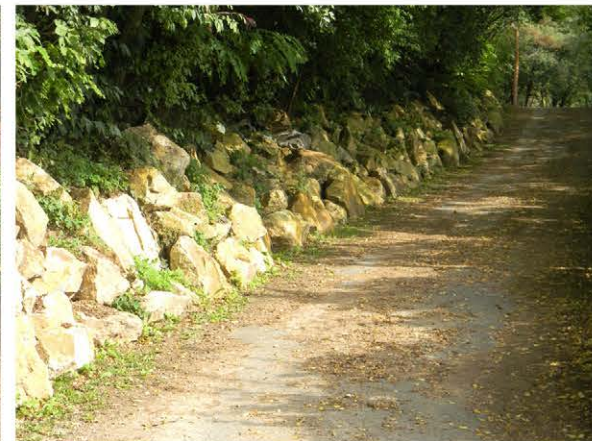
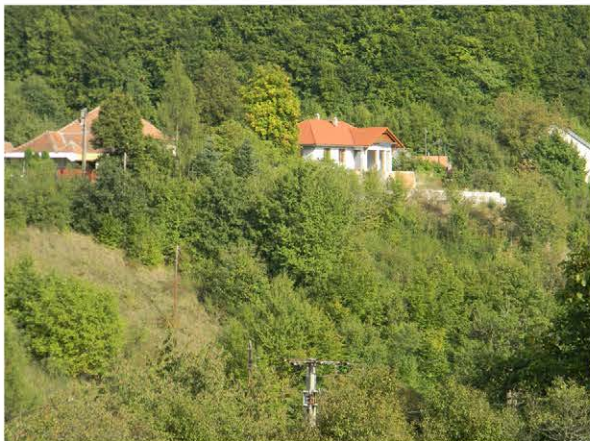

A Dózsa György úttól keletre eső erdő és fák közötti beépítések képe.

A völgyi települést átszelő főútról keletre eső keskeny belterületi zóna sose könnyített meg az építkezők dolgát. A meredek hegyoldal csak a felső északi részen tette lehetővé a rendezett beépítést, Az Istványi Ferenc utca házai így tudtak megépülni. A Dózsa György utat még egy keleti oldali teleksor kísérni tudta. A Szent László út Petőfi Sándor utcáig terjedő szakasza szinte beépítetlen. Olyan, mintha két külön településen járnánk. A hegy lábához támfalaival, a hegyoldalba épített házaival teljesen más karakterű.

KÉKTÚRA ÚTVONAL

Nemrég az Országos Kéktúra nyomvonala közelében a 880 m magas kis-milici csúcson 16,8 m magas, rétegelt fenyőből készült, keményfa járófelületű tájba illeszkedő fa kilátó készült. Tiszta időben lenyűgöző panoráma nyílik a Hegyközre, a Zemplén-hegység északi részére egészen Sátoraljaújhelyig.

Az építtető ÉSZAKERDŐ Zrt. munkatársai a Kis-Milic kilátóját a nagykárolyi család előtt tisztelegve Károlyi kilátónak nevezték el. A család évszázadokon át gondos birtokosa volt a környező erdőknek, mezőknek, településeknek.

A Nagy-Milic hegycsoport kisebb földrajzi, ha úgy tetszik ökológiai egység. Ami egységet teremt e kérdésben a táj formavilágának: az általános egyedi tájértékeknek karakterisztikája. Az utóvulkáni működés során keletkezett sátor formájú hegyek sajátos tájkép arculatot adnak e két országhoz tartozó hegységnek, pl. az Izra „tengerszemnek” egyedisége adja vonzerejét. Mindezek mellett számos történelmi emlékhely: Füzér vagy Szalánc vára kedvelt kirándulócélpont.

Hollóházát, Füzért és Pusztafalut örömmel keresik fel a túristák.

„Natúrpark: az ország jellegzetes természeti, tájképi és kultúrtörténeti értékekben gazdag, a természetben történő aktív kapcsolódás, felüdülés, gyógyulás, fenntartható turizmus és természetvédelmi oktatás, nevelés, ismeretterjesztés, továbbá a természetkímélő gazdálkodás megvalósítását szolgáló nagyobb kiterjedésű területe, amely a jogszabályban foglaltaknak megfelelően jön létre.”

A 16. § kimondja, hogy a miniszter „a Natúrpark elnevezés használatához hozzájárulhat”.

A hazai Natúrparkok feladatai:

Természet- és környezetvédelmi funkció, megőrzés:

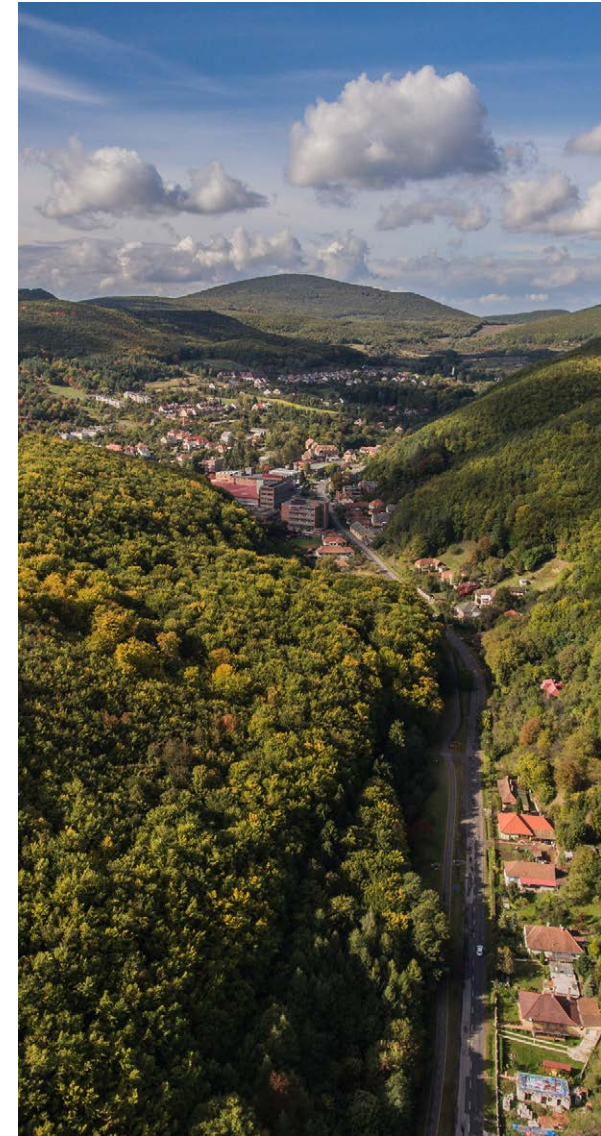
- védeni, menedzselni és fejleszteni a természetet és a tájképet,
- támogatni a fenntartható használatot és a helyi termékek marketingjét és erősíteni a regionális identitást,
- ösztönözni a környezettudatosságot és a környezeti oktatást.

Rekreáció, szabadidő funkció:

- biztosítani a rekreációt a háborítatlan tájban,
 - fenntartható turizmus, ökoturizmus megvalósítása,
 - a rekreáció és a fenntartható turizmus menedzsment kialakítása,
 - ökomobilitás megszervezése.
- (Szörényiné Kukorelli, 2004.)

Hollóháza kínálatával nagymértékben gazdagítja a Natúrparkot. Itt már 1777-től üvegghuta üzemelt. Később a Károlyi család alapította kőedény és majolika gyár adott munkát az itt élőknek. 1981-ben megnyílt a Porcelán Múzeum és alkotócentrum. A Fazekas Házban a kézi formázással és korongozással lehet megismerkedni.

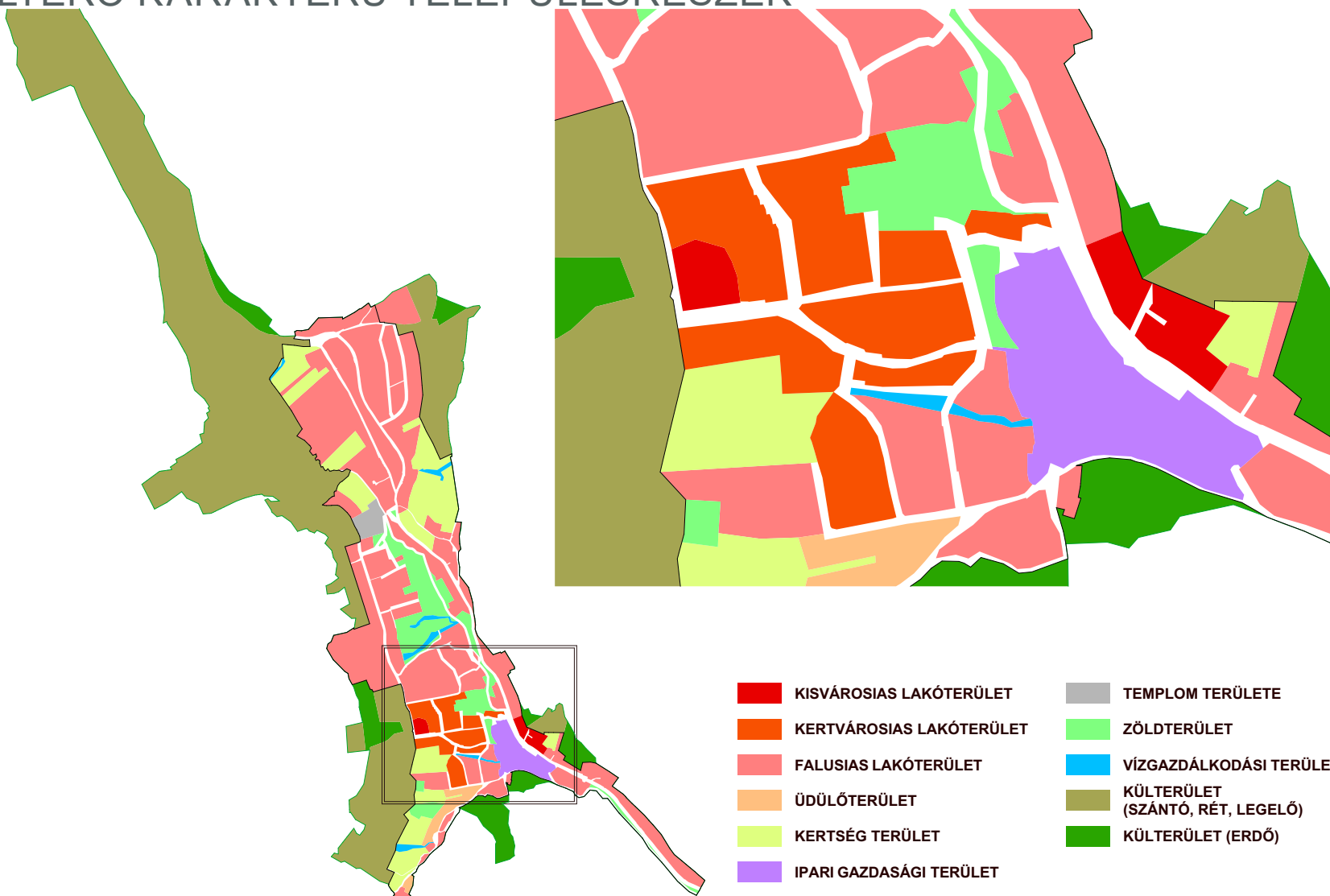
A csodálatos hollóházi hegyvidéki környezetben indul az Országos Kéktúra is.

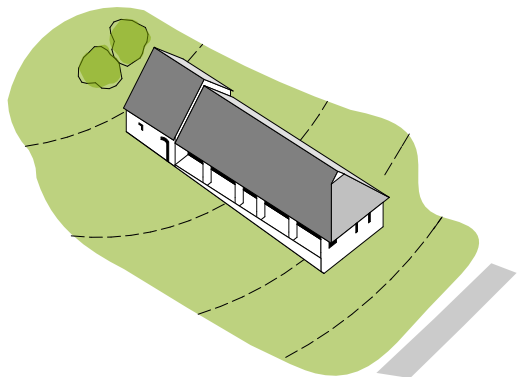
Hollóháza /35

ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK

TÖMEGALAKÍTÁS

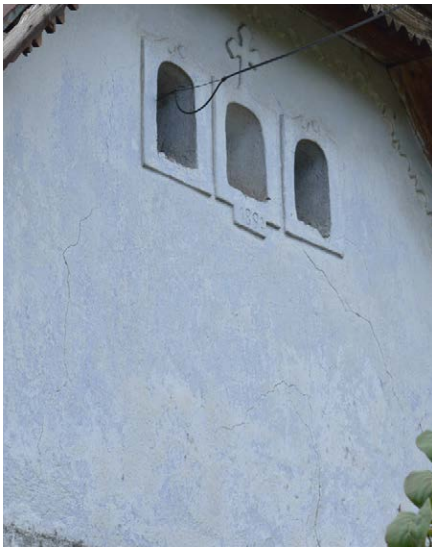
FALUSIAS LAKÓTERÜLET /NÉPI LAKÓHÁZ

FALAZAT, LÁBAZAT

VAKOLATDÍSZEK, NYÍLÁSZÁRÓK

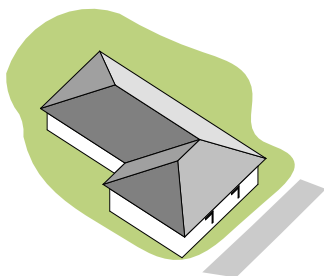

KERTEK, MELLÉKÉPÜLETEK

TÖMEGALAKÍTÁS

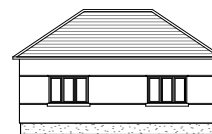
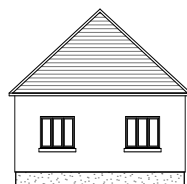
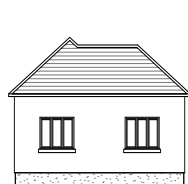
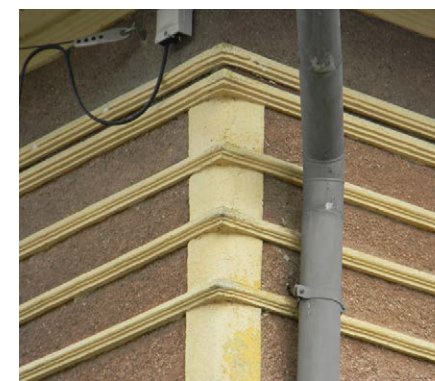
FALUSIAS LAKÓTERÜLET /'50-'60- AS ÉVEK KOCKAHÁZAI

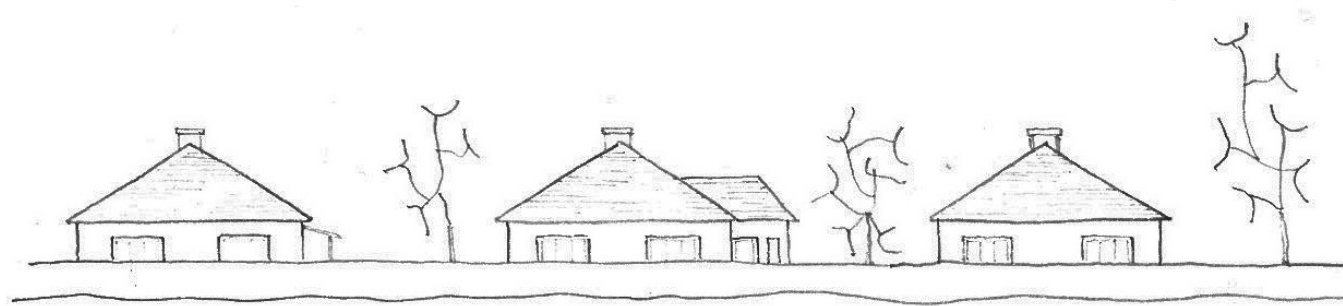
A területen jellemző az előkertes beépítés, oldalhatárra telepített lakóházakkal. Az épületek jellemzően az 1960-as évektől épültek, eleinte még helyi kőművesmesterek típustervei alapján, noha négyzetes alaprajzú, sátozott épületek, legtöbbször háromszemes ablakokkal, fedetlen vagy később befedett verandával, pincszinttel, az üvegezett verandára vezető lépcsősorral, azonban jó arányúak.

FALAZAT, LÁBAZAT

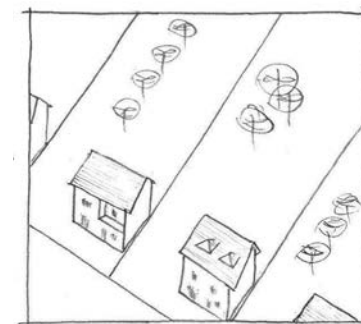

TETŐ

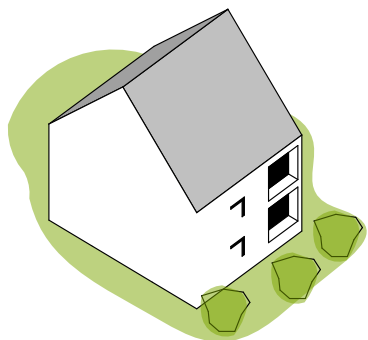
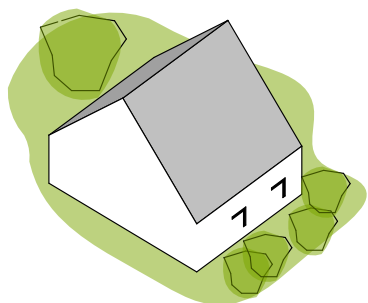
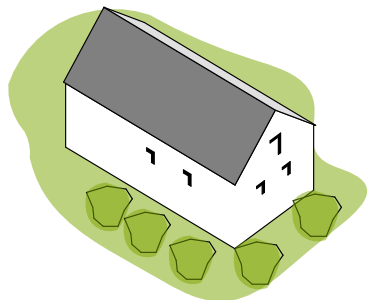

FALUSIAS LAKÓTERÜLET ('80-'90)

Az 1970–80-as években jelennek meg a tanácsai títustervek épületei; ezek is kétszintes épületek, azonban a földszinten garázs vagy műhely, alsó lakótér található bennük, a belső lépcsővel elérhető emeleten lakószobákkal. Itt már sok épület nyeregtetős, nagyfelületű, utcára merőleges oromfalakkal. Jellemzően az 1990-es évektől jelennek meg újra az egyszintes, új igényekkel épült lakóházak.

TÖMEGALAKÍTÁS

A Szent László útról elágazó Májushegy utca
felvezető szakasza és az útsatlakozás körüli
építmények.

Zemplén erdőrengetegén át több kerékpártúra útvonal is átvezet. Az egyik útvonal Hollóházán is átmegy. A teljes hossz 46 km. Hidasnémeti-Zsujta-Abaújvár-Kéked-(László-tanya)-Hollóháza-Füzérkomlós-Füzér-Filkeháza-Pálháza. Sokan átkerekeznek Mikóházáról is. A kerékpárút mellett igényesen kialakított pihenőhelyek biztosítanak felüdülést.

Pálháza felől megközelítve Hollóházát nagyon szép és vonzó rávezető úton haladhatunk. A völgyi út itt hosszabb szakaszon is beszűkül, olyan mintha egy erdészeti úton járnánk. Váratlanul jelenik meg a településhatárát jelző két terméskő bálvány és az üdvözlő felirat. De a tér még most sem tágul, a patak és a kétoldani erdő között csak keskeny zóna marad, ahol alig fér el a jól kiéptett kerékpárút, az elválasztó zóldsáv és a forgalmas úttest és egy végigkísérő teleksor, kismélységű építési helyekkel. Az itt megépült házak földszintesk, sátor vagy többnyire kontyolt tetőidomokkal.

Klasszikus falusias hosszúházak megépítésére itt kevés hely maradt, ezért az útra merőleges épületek hossza is rövidebb. Az „L” alaprajzi kontúrú és a keresztzárnyas épületek is megjelentek, de előfordul az utcával párhuzamos gerincű épület is, kiugró előépítménnyel. A telkek előtt külön járda kiépítésre nem volt mód, viszont a zóldsáv intenzívebben növényesített. Az út és a kerékpárút közötti kiszélesedésekben színesvirágos növénykazetták díszelnek.

A Szent László út északi szakasza a tér is a Polgármesteri Hivatal épülete között a terepviszonyok miatt kétoldalt beépítetlen. A buszvégállomásból szépen gondozott zöld zóna kíséri az utat. A padka mellett változó szélességű zöld sáv után a terep erősen lejt. A völgyben lévő Nyíri-patak fokozatosan távolodik az úttól. Az intenzív fásítás miatt ezen a szakaszon erdei hangulat uralkodik. Kiszélesedő zöldöbölben kulturált pihenőhelyeket helyeztek el fából épített fix asztalokkal, ülőpadokkal, szemeteskkel. Szépek a nagytörményű terméskőből rakott növénytartó hengerek. A hasznosítható keskeny sáv miatt parkolni csak a hivatali épület előtt lehet. Ritka az olyan település, ahol ilyen hosszan megszakad a beépítés a két központi hely között. A Májushegy utcai elágazás előtt álló kontyolt tetőzetű hosszúházzal indított rövid beépített szakasz után ismét beépítetlen erdei szakasz következik egészen a Porcelángyárig. A hegyoldalra felkúszó Májushegy utcára felfűződő panorámás épületeket nem célszerű szaporítani, az utat nem kell folytatni.

KÖZTERÜLETEK

Egy település vonzerejét nagymértékben befolyásolja, hogy milyen minőségűek a közterületei. Az esztétikus, élhető és biztonságos kialakítás alapvető fontosságú.

„Egy település arculatát, közterületeinek minőségét, esztétikáját, vagy azok hiányát az épületekkel azonos mértékben és szinten befolyásolják a közlekedési létesítmények és eszközök. Ennek a szemléletnek kell tükröződnie a meglévő létesítmények tervezésekor, építésekor és működtetésekor, valamint korszerűsítésekor.”

A településről alkotott képet a terek, fák, fasorok, bokrok, parkok, gyalogos felületek, köztéri létesítmények, utcabútorok, emlékművek, szobrok meghatározzák. Ezek milyensége, állapota, tisztasága döntő lehet.

Gondozatlan közterület, rendetlen tárgyak, harsány reklámok, rozsdás korlátok, biciklitárolók, lestrapált buszmegállók, kényelmetlen padok, buherált részletmegoldások nagy károkat okoznak. Ez sokszor nem is pénzkérdés, inkább az igénytelenség jele, az esztétikai szempontok mellőzése, a lélektelenség.

A közlekedésbiztonsági szempontok betartása mellett figyelni kell a burkolati anyagok, szegélyek kiválasztására, igényes technológia alkalmazására. Ne legyenek foltos burkolatok, elmaszatolt fugák, ferde korlátok és oszlopok, kivitelezési hibák.

A védett területeken, de még a településközpontokban is megjelenő zavaros légkabelkötegek, oszloptrafós „költemények”, véletlenszerű, zavaros szerelési módok. A köztereken megjelenő műtárgyak, kapcsolószekrények, bekerített gázfogadók, trafóházak látványa vizuális szennyezést okoz, megmérgezheti a település légkörét.

A harmonikus és egységes arculat helyett rendetlenségélményünk támad. Nincs hervasztóbb érzés a kiégett, gondozatlan, igénytelen „zöld” felületek látványánál, főleg akkor, amikor a telkeken belül igényes növények burjánzanak.

A közterületi zöldet, az „utcakertet” is meg kell tervezni, ügyelve a magánkerítésekhez való illeszkedésre, a korrekt szegélyezésre, a járhatóságra, akadálymentességre, vízelvezetésre.

Minden közterületi elemnél csak az igényes és tartós technológia vezet eredményre. Ütemterv szerint kell felújítani vagy cserélni az elöregedett hirdető-, jelzőtáblákat, közvilágítási oszlopokat, leamortizálódott műtárgyakat. Az utcabútorok felületeinek felújítása is elvárható.

A közterületi növényzet telepítésénél figyelni kell a karbantarthatósági szempontokra is. Ne jöjjenek létre elgazosodott reszliterületek, hozzáférhetetlen zugok. A beláthatóságot is korlátozó elburjánzó növényzet még balesetveszélyes is lehet.

A közterületeket utakra és terekre lehet osztani. Az utcakeresztmetszeteket a településrészek jellege, a beépítési intenzitás és az utcák forgalmi funkciója határozza meg. A homogénabb keresztmetszet az előnyösebb. Az úttestekkel van a kevesebb gond, a szakmai szabályok kialakultak. Viszont a telekhatárok és az úttest közötti zóna nagyon sok helyen kritikus. Főleg új utcanyitásoknál követlen el rengeteg hibát a gazdátlanság és az összehangolatlanság miatt.

A padka, az árok, a behajtók, a kimaradt szabadterületek, aknafedlapok, vízelzárók, gázlezárók mind hibaforrások.

Nincs rosszabb annál, amikor a telekhatár és az úttest közötti zóna kialakításának módja nincs összehangolva, teljesen leburkolt felületek váltakoznak különböző módon kiépített vízelvezető árkokba, szűk átereszekkel, össze-vissza növényzettel.

Gondot okozhat a felmagasodó földpadka, az eltömődő árok, a sokszor leszűkülő keresztmetszet. Prioritás, hogy a folyamatos vízelvezetést meg kell oldani, megelőzve a kimosódásokat, feltorlódásokat.

Az úttest és a telekhatárok közötti nyílt tér tagolását össze kell hangolni, elkerülve a bántó különbségeket.

A települési arculatot jelentősen befolyásolják a közlekedés, a környezetvédelem, az energetikai- és vízhálózatok sajátos igényei. Ezek tervezési, fenntartási gyakorlata kihat az utcaképre.

Összefoglalóan megállapítható, hogy ez a település jelenlegi és jövőbeni arculatának kialakítása nemcsak az épületek milyenségétől, hanem azok környezetétől, a közlekedési létesítményektől, azok kialakításától, a növények telepítésétől, a légvezetékek, oszlopok, stb. látványától is nagyban függ.

IPARI GAZDASÁGI TERÜLET

A Porcelángyár területe mellett az út enyhén ívelődik, ezért az üzemi épületek hangsúlyosabb szerepet töltenek be az utcaképben. Az út mindkét irányból a gyárépületre vezet rá. Ezen a szakaszon a patak és az út szorosan egymás mellé került, ezért a meder jóval kiépítettebb, a legöbbszörű burkolat és beton itt jelenik meg. A patakmedert szegélyező fém korlátok tovább erősítik ezt a művi hatást. Zavaró a sokféle megoldás, a külterületre való erősebb és durvább autópálya szalagkorlát az egyik oldalon, alul-felül szögvaskeretre helyezett függőleges acélpáncs hídkorlátelelem, az új tér melletti könnyedebb kétszoros korlát így együtt sok, összehangoltabb megjelenésre van szükség, fontos a hangulati és formai összhang.

Szerencsés dolog az üzemépületknél a téglával burkolt homlokzati felületek nagysága. A környezetükből kimagasodó, többszintes épületeken a téglasávok és ablakmagasságok váltakozása ad ritmust és tagolást.

ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ

Az ország más részeihez képest a faluban még sok minden megmaradt. Ez az örökség még megőrizhető, folytatható. Az élő népi építészetnek már sajnos vége van, mára már szűnt az ezt eltető parasztilág, már nem gazdálkodnak a portákon. Mégis a ránk maradt 100-150 éves épületek megőrizték azt a látásmódot, arányérzéklet, ízlést, amiből táplálkozhatunk még ma is. A tanulságok felhasználásával most is lehet olyan épületeket tervezni, ahol a táj, az építési helyszín és a hagyomány kiemelt szerepet kap. A jó példák meggyőznek arról, hogy az innét-onnét összeválogatott kulissza és díszletszerű megoldások helyett milyen úton célszerű járni.

A hely szellem

„Minden talpalatnyi földnek saját karaktere és ugyanúgy hagyománya van, mint az embereknek. Az ember identitása megkívánja a hely identitását.”

„Tárgyak, házak, utcák, falvak mind olyanok, mint az emberek. Az ég, a föld és a lakóházak is saját történelemmel, hagyománnyal, térbeli adottságokkal, részletekkel rendelkeznek, mint pl. a domboldalak, a fasorok, a kerítések, az utcakövek, a homlokzatok, amelyek minden esetben megkönnyítik tájékozódásunkat, lehetővé teszik azonosulásunkat az adott hellyel.”

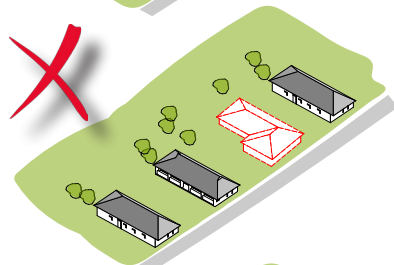
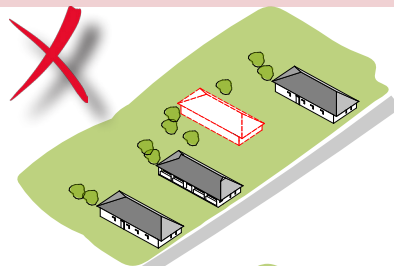
(Krizsán András)

„Aki építeni szeretne legjobb, ha nem másutt álmodott álmokkal jön, mert önmagában szép épület csak a tervezőasztalon van. Ha felépül, kapcsolatba kerül a szomszédos és a szemközti házakkal, a tájjal, a szomszédok életmódjával. Legjobb, ha egy évig csak odajár a telekre, sétál a környéken. Figyel, csodálkozik, a falubeliekkel ismerkedik. Még jobb, ha eltölt ott egy teljes napot télen és nyáron, tavasszal és ősszel. Bejárja a vidéket, szimatolja a levegőt, figyeli a fákat, bokrokat, ismerkedik a város vagy falu történetével, pletykáival. Elmegy a közeli boltba, kocsmába, templomba és csak ezután kezd tervezgetni, hogy felfedezzen, megérezzen valamit abból, ami az embert, az ember biológiai és lelki igényeit, a természettel való kapcsolatának megőrzését, a hely szellemét, és a konkrét társadalmi közeget, hagyományait, építészeti és egyéb sajátosságait, mondhatnám, magát az életet jelenti. Nem az élettől független, teoretikus gondolkodást, a sematikus lakókörnyezetet létrehozó technológiát, nem az eldobható építészetet teremtő profitot és pénzt, nem a nemzetközi trendeket, a globális átlagosodást, a misztikusra növekvő, mindentől elszakadó bürokráciát és jogszabályosítást, nem a képzőművészetre jellemző önmegvalósítást és az egyéniség mindenek feletti hangsúlyozását, hanem magának az életnek és az embernek a szolgálatát.”

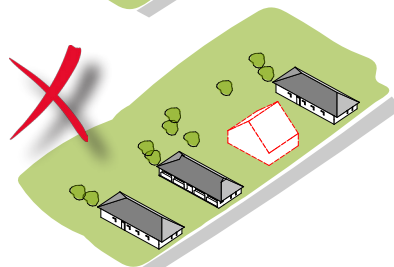
(Krizsán András)

TELEPÍTÉS

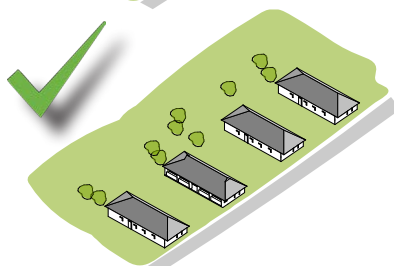
A településen a családi házak telepítése oldalhatáron álló, a telken belüli elhelyezkedése az utcára többnyire merőleges rendszerű (ahol nem, ott fűrészfogas beépítést ad a domborzathoz és a meglévő úthoz történő igazodás). A nem utcára merőlegesen telepített, indokolatlanul, nagy mértékben hátrahúzott családi ház építése nem javasolt. A családi házak a telek oldalhatárán állnak, a ház mögött növényzettel vagy belső kerítéssel határolva kialakítható a védett kert.

Utcával párhuzamos gerincű utcai szárnyat („vinkelyt”) csak ott érdemes építeni, ahol a környező épületek már ilyenek. Keresztbe beforduló belső épületszárnyat csak kellően széles telek esetén érdemes alkalmazni, ott is megfontolással: ne vágja ketté a kertet első és hátsó kertre.

A családi házak magassága közel azonos. A meglévő épületek közé épülő új háznak hasonló magassággal kell épülniük, mint környezetük. A túl magas házak nem illeszkednek a település utcaképeibe.

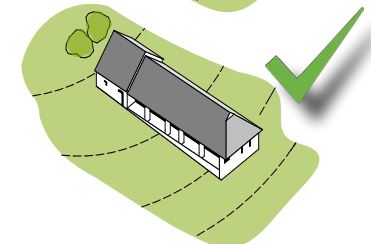
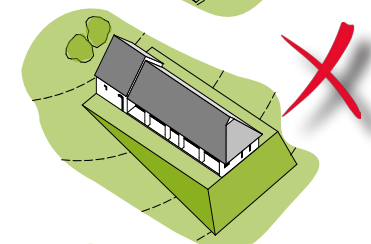
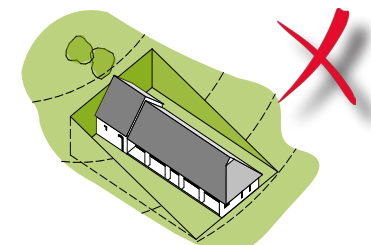

Vilyvitány domborzati adottsága miatt a családi házak többsége lejtős telekre épült. Új épület tervezésénél is hasonló adottságokra kell számítani.

Tervezésnél kerülni kell az épület földbe vágását, mivel a kert így kevésbé használható, és az esővíz elvezetése is nehezen megoldható.

Nem ajánlott továbbá az épület kiemelése sem. Ezzel a megoldással az épület kiemelkedik a szomszédos épületek közül és nem illeszkedik az utcaképbe.

A jó megoldás az, ha a meglévőekhez hasonlóan az új épület is a terepbe illeszkedik. Ezáltal a földmunka is minimális lesz.

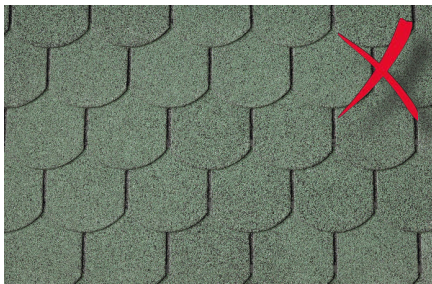
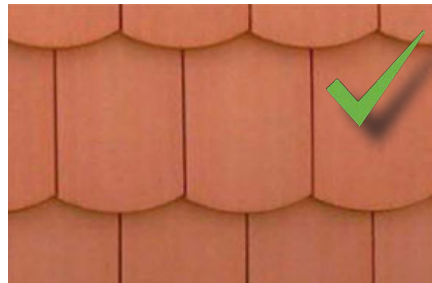

A műemléki ingatlanokon, illetve a műemléki környezetbe (Római katolikus plébániatemplom és környezete, Uradalmi magtár és környezete) tervezett építési tevékenységgel a Borsod-Abaúj Zemplén megyei Járási Hivatal építésügyi és örökségvédelmi osztályával is egyeztetni szükséges!

TETŐHAJLÁSSZÖG, ANYAGHASZNÁLAT

A településen a családi házak tetőhajlásszöge közel azonos. A meglévő épületek közé épülő új háznak hasonló tetőhajlásszöggel kell épülniük, mint környezetüknek. A túl magas illetve túl alacsony hajlásszögű tetővel rendelkező épületek nem illeszkednek a település utcaképebe.

A tetők héjálására már szinte mindenütt cserépfedést találunk.

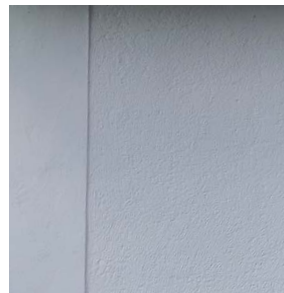

- Tetőforma kialakításánál javasolt egyszerű, kontyolt végződésű nyeregtetőt építeni, minél kevesebb töréssel.
- A településképben idegenül hatnak a meredek alpesi tetőformák ugyanúgy mint az alacsony hajlásszögű mediterrán tetők.
- Elfogadható tetőhajlásszög: 30-45°
- Tetőhéjazatnak javasolt a matt égetett természetes színű cserép fedés (natúr színben).
- A cserép anyaga és színe mellett fontos a megjelenése is. A klasszikus hódfarkú vagy egyenesvágású cserepek ajánlottak, melyek legjobban illeszkednek a meglévő épületek héjazatához.
- Épületek bővítésénél összekötő folyosók, kisebb homlokzati síkból kiugró bővítmenyek esetén elfogadható korcolt fémlemezfedés, de ezt mindeképpen egyeztetni szükséges a főépítéssel.
- Nagyelemes tetőburkolati rendszerek, cserepeslemezek, bitumenes zsindelyek nem ajánlottak.
- Napelemek, napkollektorok lehetőleg minél messzebb kerüljenek elhelyezésre az utcafronttól. Javasolt a nyeregtető utolsó harmadában elhelyezni őket.

HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

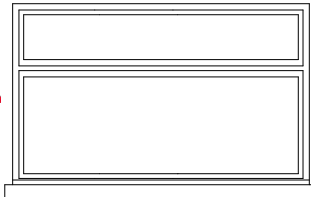
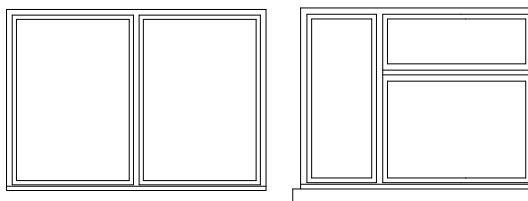
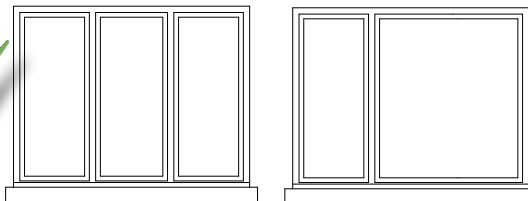
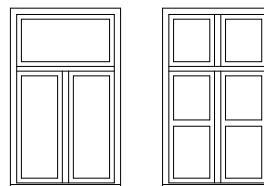
A település házainak színezése koronként változott, jellemzőek a fehérre meszelt házak, legfeljebb a mészbe kevert színezőanyagok (pl. rézgálic) tompították a meszelés vakító fehér-ségét kékes törtfehérre. A polgári építőízlést mutató homlokzatokon már a fakósárga, bar-na színezés is előfordulhat, mindig pasztellszí-nekkel.

- A településen a meglévő épületek színvilágához illeszkedő új épületek építése ajánlott.
- Nem elfogadható a feltűnő és kirívó színhasználat, a rikító színű fémlemez fedés és burkolat.
- A sötétebb színek jobban magukba szívják a nap melegét. A sötét árnyalatú homlokzat akár 60 fokra is felmelegedhet nyáron.
- Színezésnél földszínek használata javasolt. Világosabb árnyalatban homlokzati felületen, sötétebb árnyalataik a nyílászárókon is megjelenhetnek.

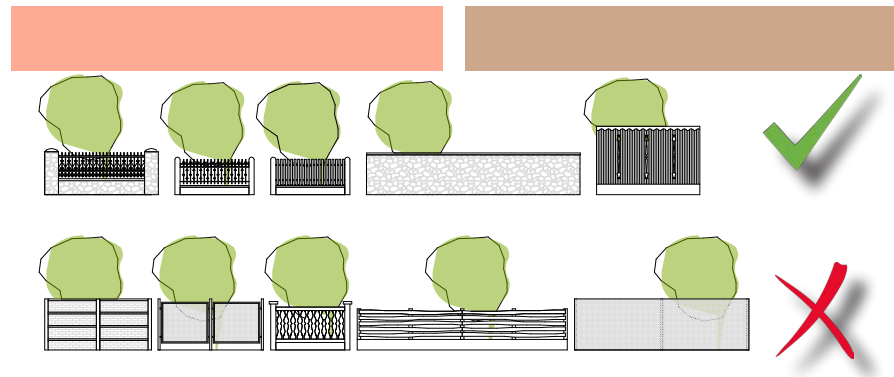
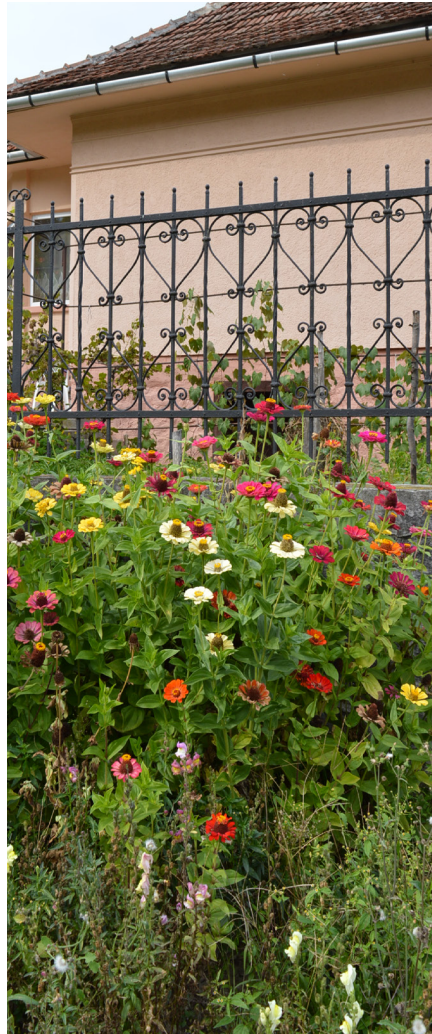

NYÍLÁSZÁRÓK

- A történeti településrészben utcafronti homlokzaton használjunk a régi ablakosztáshoz illeszkedő, álló téglány formájú ablakokat. (60x90 cm, 90x120cm, 90x150 cm). Kerüljük a nagy osztatlan felületeket, az asszimmetrikus osztást, és a vízszintesen nyújtott arányokat.
- Az átalakuló településrészekben megengedett a homlokzat arányaihoz illeszkedő, más arányú nyíláskialakítás.
- Lehetőleg fa szerkezetű nyílászárókat válasszunk.
- Új épületek építése esetén víztiszta, vagy matt síküvegezésű, osztott ablakok beépítése javasolt.
- Az utcai homlokzaton redőnyszekrény rejtett kivitelben létesítendő, a nyílászárókkal megegyező színben.
- Kerülni kell a rikító színeket!
- Széles, nagy ablakok helyett több kisebb nyílás létesítendő!
- Egy nyílászárón belül kerülendő a széles, vízszintes, asszimmetrikus osztás.

KERÍTÉSEK

- Jellegzetes a sárba rakott kőfal, a barokk utánérzetű vakolatmezős kerítés, rígelre szerelt léckerítéssel, kovácsoltvas kerítések, dróthálóval borított mezős kerítés (ezek színezése lehet sötétzöld vagy barna, esetleg szürke), sövény
- Teljes belterületi részén javasoljuk továbbra is a meglévő kerítés típusokhoz hasonló szerkezeti kialakításokat.
- Ipari megjelenésű tekercselt drótháló kerítés építése csak külterületi mezőgazdasági, ipari területen megengedett.
- Kerüljük az előregyártott beton elemekből épülő teljesen tömör kerítéseket, a vízintés szélesdeszkákból összerakott, „western” valamint a rudazott, táblázott, tekercses fémkerítéseket!
- Az új szerkezetű, például lemezgyári hulladékból készült, vagy sugaras pálcákkal hegesztett, illetve túlszínezett megoldások nem kívánatosak.
- Belátás elleni védelemre használjunk fűrészelt deszka kerítést vagy az áttörtebb léckerítésre futassunk növényeket.
- Kerülendő a túlzottan hivalkodó bejárat kialakítás.

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság adatszolgáltatását ajánlott és tiltott növényekről a mellékletben találod.

KERTEK, MELLÉKÉPÜLETEK

- A hagyományosan ültetett növényeket bátran alkalmazzuk, akár újabb növényekkel kombinálva, azonban kerüljük az örökzöld fenyő- és tujaféléket a történeti település azon részein, ahol a háttér a népi környezet adja.
- A kertben könnyen felújítható, vízáteresztő burkolatot alkalmazzunk.
- A szegélyeket azonos hangulatú anyagból alakítsuk ki.
- A kerti építmények a főépülettel azonos építőanyagokból, vagy azzal harmonizálva készüljenek.
- A pergolák, növényrácsok, gépkocsibeállók, kukatárolók kialakíthatók favázas szerkezettel is, a nyílászárókkal harmonizáló színezéssel.
- Fémvázas szerkezet kialakításakor annak növényvel való befuttatása javasolt.

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság adatszolgáltatását ajánlott és tiltott növényekről a mellékletben találod.

[illegible]

CÉGÉREK, REKLÁMOK HIRDETŐTÁBLÁK

Pajla

Általános elvárás, hogy falusi környezetbe illő cégek, reklámok, hirdetőtáblák, feliratok kerüljenek kialakításra. Érdemes teljes arculati megoldásban gondolkodni a logótervezéstől az épület homlokzati kialakításáig. Cégnevek hirdetések megjelenhetnek cégérként, feliratként, hirdetőtáblaként. Ezekkel kapcsolatban az általános elvárások:

- illeszkedjenek az épület színáranylatához
- legyenek egyediek és kreatívak
- ne villogjanak
- világító kivitel esetén alacsony fényintenzitásúak legyenek
- fontos, lényegi információkat közöljenek
- harmonikusak legyenek az épület előtti köztér használatával

cégér

tábla

Hollóháza /70

KÖZTERÜLETI TÁRGYAK, BÚTOROK

Falusi környezetben sokkal jobban mutatnak az egyedileg, természetes alapanyagokból tervezett közterületi bútorok, játékok, hulladékgyűjtők, mint a városokban elterjed berendezések. Az előkertek gondozása, növénybeültetése javítja a település hangulatát.

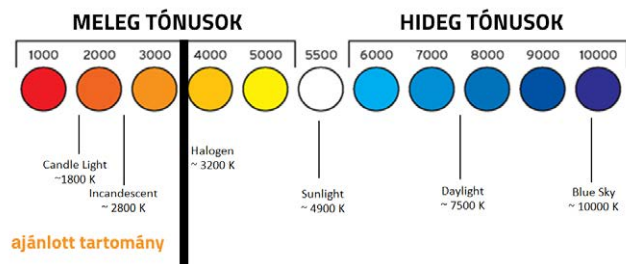

KÜLTERÜLETI AJÁNLÁSOK

Tájképvédelmi szempontból kiemelet területen törekedjünk a természetes, környezetbarát anyagokból készített építmények elhelyezésére. Ezeken a területeken tilos nagyobb léptékű mezőgazdasági épület, elektromos, távközlési berendezés létesítése.

Utak felújítása, új utak építése során ne használjunk kohósalak feltöltést, sítet. Helyette a helyi zúzottkő megengedhető, hiszen ezt használták eleink is kátyúzásra valamikor.

Közterületvilágítási ajánlások

A kutatók hangsúlyozzák, a fény hatással van a növényekre, állatokra és hasonlóan az emberekre is. Akár kis mennyiségű, rossz időben érkező fény is megzavarhatja az élőlények belső óráját, a hormonok termelését vagy akár a teljes ökoszisztémát is károsan érintheti. A ragadozó-zsákmány kapcsolatok felborulhatnak és az éjszakai fajok növekvő mértékben elveszthetik életterületüket. Hosszútávon mindez a biológiai változatosságot is veszélyezteti. Mindezek ellenére hajlamosak vagyunk arra, hogy a szükségesnél jobban megvilágítsuk településeinket. Az éjszakai fények mennyisége inkább növekszik, mintsem csökkenne – világviszonylatban a kutatók ezt már többéves időskálán is megfigyelték. A helyzet javítása érdekében a tudományos kutatók négy cselekvési javaslatot fogalmaztak meg.

Amennyire csak lehet, el kell kerülni a hideg fehér fényű világítást, amely 500 nanométernél rövidebb hullámhosszúságú fényt tartalmaz. A tudósok kritikusán értékelik a hideg fehér fények előretörését, főleg a LED-ek és más energiatakarékos fényforrások bevezetésével egyidejűleg. A rövid hullámhosszú kék fény magas aránya befolyásolja a magasabbrendű gerincesek és így az emberek cirkadián ritmusát. Tartós eltolódás megzavarhatja a nyugodt alvást, az anyagcserét és az immunrendszer védekező mechanizmusát, amelyek komoly egészségügyi problémákat okozhatnak. A lehetséges következmények a zsír lebontási zavarai, a cukorbetegség vagy a depresszió. Ennek megfelelően 3000K alatti értéket javasolnak a kutatók a kültéri világítás színhőmérsékletére. A világítótestek ernyőzése olyan legyen, hogy a fényt oda irányítsa, ahol arra szükség van. Megfelelő ernyőzés esetén a kibocsátott fényt nem látjuk közvetlenül.

A megfelelően irányított fény nem jut a gyalogosok, járművezetők szemébe, az épületek ablakai felé vagy éppen az égbolt irányába, az utóbbi esetben nagy távolságra terjed és nem kívánt „mellékhatásként” a természetes tájat is megvilágítja. A fényeknek – még a díszvilágítás esetén is - lefelé kellene irányulniuk. Így például a talajszintbe épített fényvetőket, melyek felfelé sugároznak, el kell kerülni.

Az utcákat amennyire csak lehet egyenletesen és amennyire csak lehet alacsony intenzitással világítsuk meg. Vidéki utakon a 0,3 cd/m² fénysűrűség elegendő, amely kb. 4 lux megvilágítással elérhető. Ez az EU útvilágítási szabványoknak (EN13201) megfelelő legalacsonyabb útosztály. Az EU szabványok gyakran sokszor erősebb megvilágítást ajánlanak, mint ami jelenleg a legtöbb európai településen megvalósult. A tényleges megfelelés a szabványoknak Európa szerte drasztikusan megemelkedő energiafogyasztáshoz és CO₂ kibocsátáshoz vezethet. A kutatók rámutattak, hogy az alacsonyabb megvilágítási értékek nem korlátozzák a biztonságot, ezért kéri a határértékek felülvizsgálatát és csökkentését.

Igazítsák a kültéri világítást a tényleges használat idejéhez. Este 10 óra vagy éjfél után jóval kevesebb fényre van szükség, ennek megfelelően a közvilágítás fénye csökkenthető. A megvilágítási szintek akár 50-80%-os csökkentése is lehetséges. A nem közcélú világítást teljesen ki kell kapcsolni, ha nincs arra közvetlen szükség.

Óvjuk meg az éjszakát, ne veszítsük el az égboltot.

JÓ PÉLDÁK

A hollóházi domborzati adottságok és a nagy terepszintkülönbségek miatt Őrfi József építész piliscsabai családi házát pozitív példaként szerepeltetjük. A ház jelenlegi kialakítása épületbővítés eredménye. Ezzel is jó példát mutat. Nyeregtetővel fedett, kétablakos ikergarzon épülethez csatlakoztatva építette meg a magastető továbbvitelével az új épületszárnyat, megduplázva a hasznos alapterületet. A törtfehér vakolatoss függőleges, hízagosan elhelyezett falécezés burkolja. Már a homlokzaton is megnyilvánul a természettel való barátságos viszony. A visszaugratott homlokzati síkok az egyik oldalon nagyméretű panorámás terasznak, a másik oldalon pedig fának és növényeknek adnak helyet. Az udvari homlokzat középső részét a ház tömegébe mélyen behatoló terasz uralja, amelyet balról a régi épület világos tömbje, jobbról az új rész fával burkolat homogén tömege keretez.

„Ez a piliscsabai ház igényes példája annak, hogy napjainkban hogyan lehet a természetes környezettel összhangban lévő, ízléses és gazdaságosan kivitelezett házat építeni.”

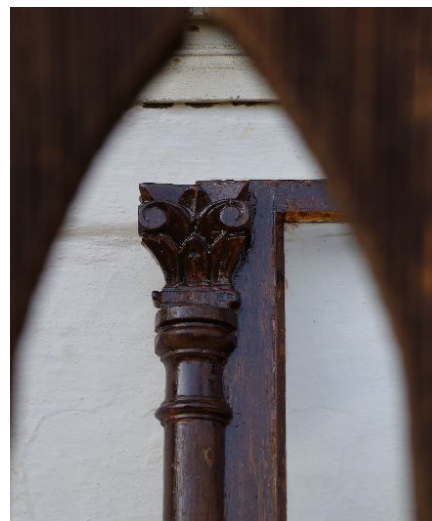
Dénes György épületfelújítása jó példája a tornác modern megformálásának. Példaértékű továbbá a harmonikus szín és anyagválasztás. Ugyanazon a homlokzaton jól megférnek egymás mellett régi, osztott, állóteglány alakú ablakok az új, modern, osztatlan nyílászárókkal. Jó példa árnyékolásra a szépen megformált zsalugáter és a lombos fák használata.

SZILASI UTCAMŰHELY

A Szilasi UtcaMűHely a bódva-szilasi Ófalurész településképi rehabilitációs programja, melynek során a település építészeti szempontból legértékesebb területén fekvő épületeknek, építményeknek (utcaképnek) a két világháború közötti időszakra jellemző formája kerül helyreállításra „társadalmi munkában”, önkéntesekkel, az erre szánt

2014

2015

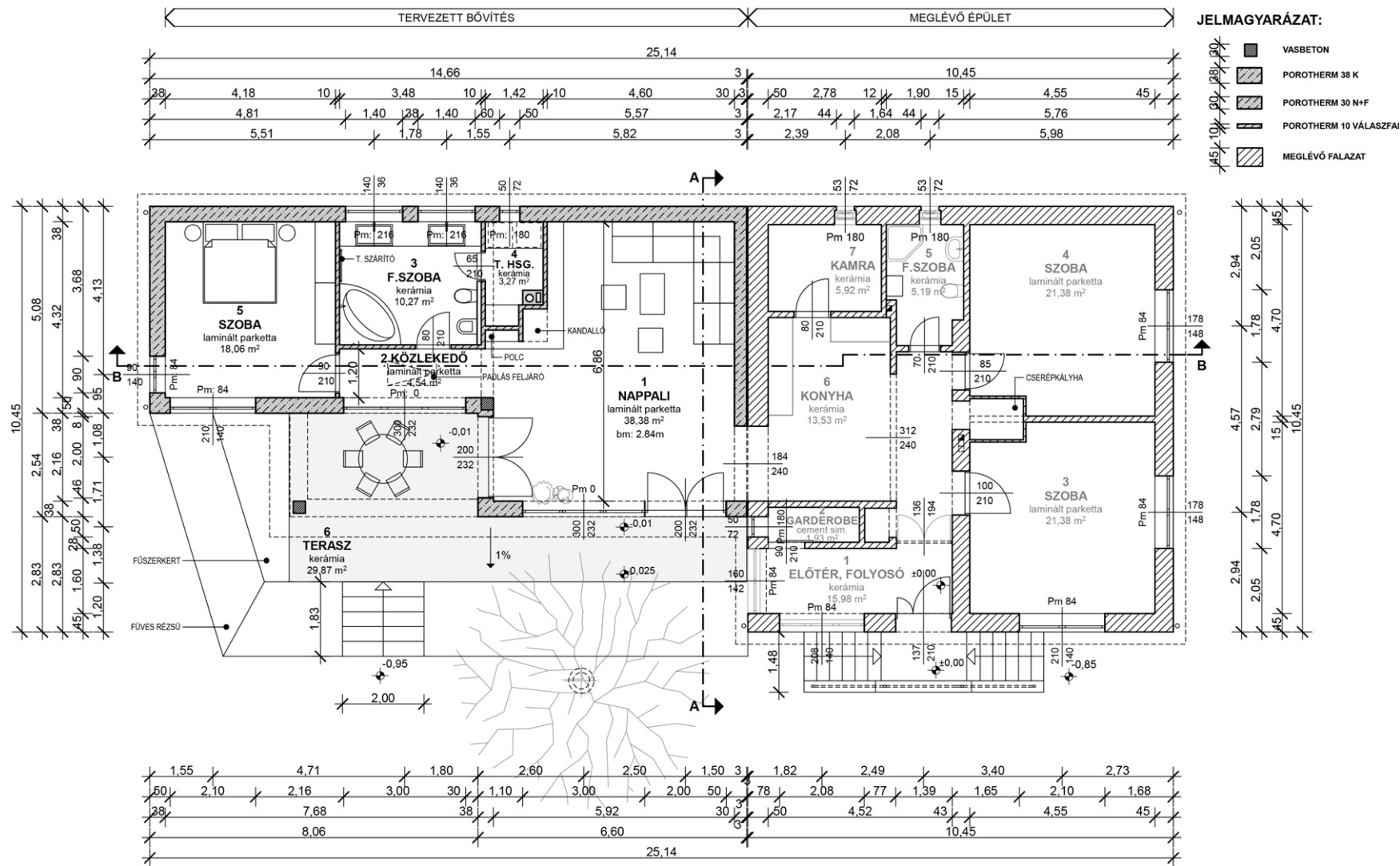

Hollóháza /77

Kockaházak udvar felé történő bővítése megoldást nyújthat az ilyen típusú épületek hiányzó kertkapcsolatára, átmeneti terek kialakítására. Az új épülettömbben helyt kaphat nagyobb, összefüggő nappali tér, terasszal, modern nagyméretű nyílászárókkal. Bővítés esetén is, amennyiben lehetséges vegyük figyelembe az udvaron található meglévő fák helyzetét. Ebben az esetben szerencsésen megmaradt a nyáron árnyékot adó diófa.

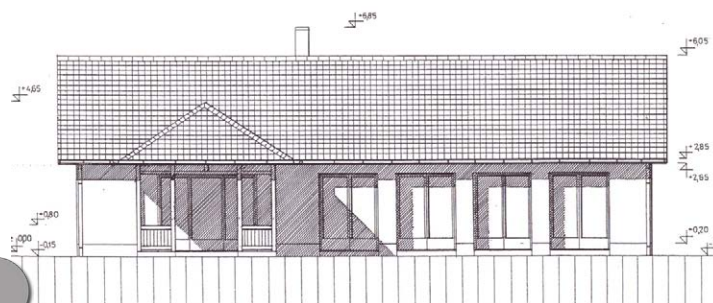

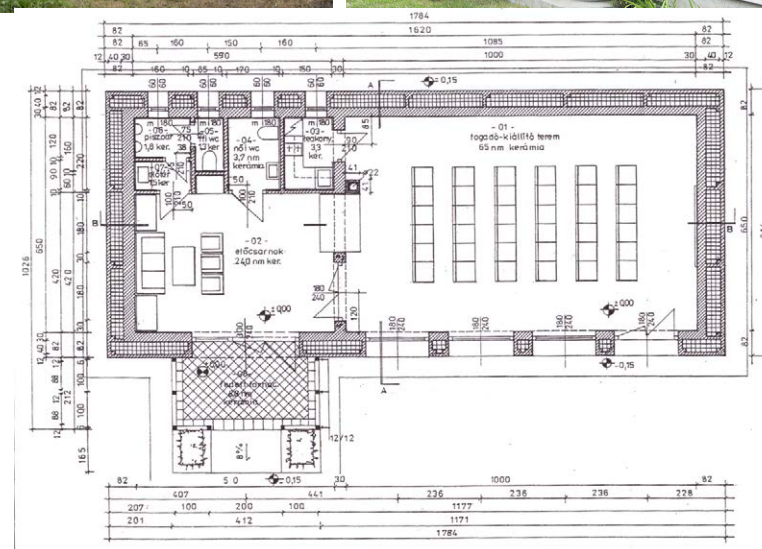

Gömörszőlős, Kassai út 37. alatti közösségi oktatóközpont jó példa arra, hogy korszerű környezettudatos szemléletmóddal, modern nyílászárókkal is készíthetünk hagyományos településképhez illeszkedő épületet.

Az épület számos környezettudatos megoldást mutat be: tömegkályva fűtés, napkollektoros melegvíz előállítás, napkollektoros gyümölcsaszaló, 80 cm vastag szendvicsfal, középen reciklált polisztirol hőszigeteléssel....

IMPRESSZUM

Hollóháza Község Önkormányzata
e-mail: hollohazaiksz@gmail.com
3999 Hollóháza, Szent László u. 15.
Telefon: 47/305-016, 47/505-420

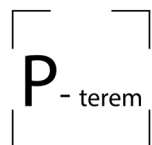
Polgármester: Hegedűsné Lovas Adrienn

Főpítész: Purity Attila
főépítész e-mail címe: estudio@t-online.hu

SZERKESZTETTE: Vanyó Alida

Purity Attila
STÚDIÓ ÉSZAKMAGYARORSZÁGI TERVEZŐ KFT.
3530 Miskolc,
Rákóczi utca 6.

Vanyó Alida
P-TEREM KFT.
3530 Miskolc,
Rákóczi utca 6.

FOTÓ: Purity Attila, Purity Ádám, Tóth Dávid Levente

ÁBRÁK, TÉRKÉPEK: Juhász Attila, Zsiros Renáta, Lechner Tudásközpont

KATONAI FELMÉRÉSI TÉRKÉPEK: mapire.hu

Hollóháza, 2017.

IRODALOMJEGYZÉK

Simkó József: Hollóháza múltja és jelene

www.muemlekem.hu

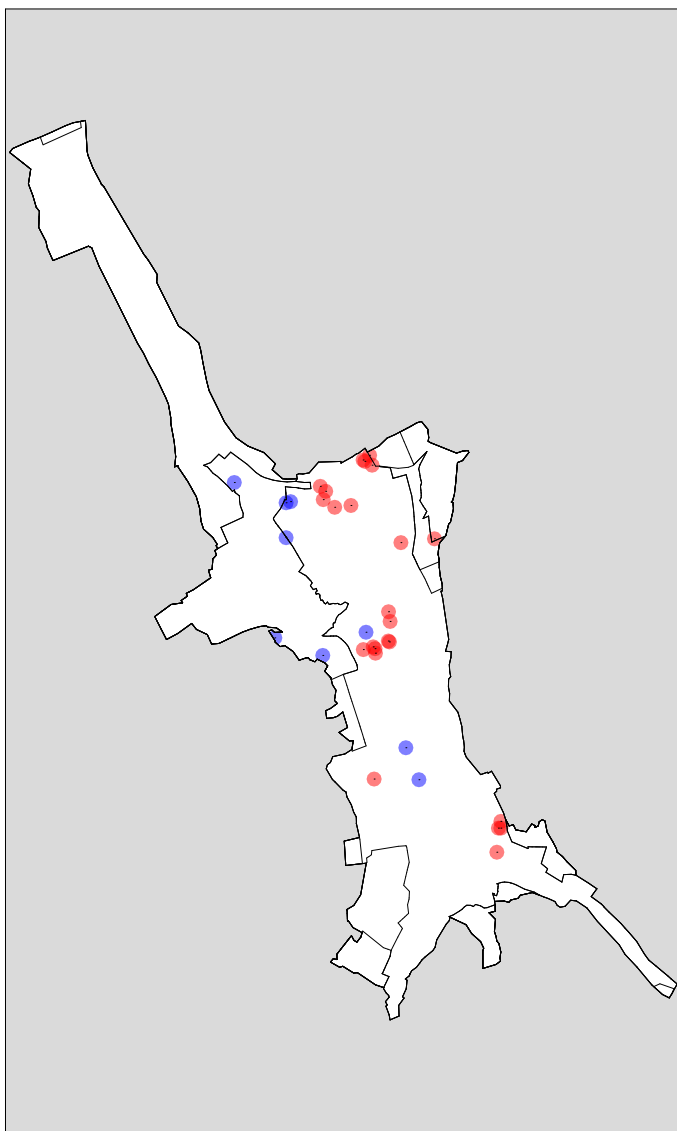
www.hungaricana.hu

www.hollohaza.hu

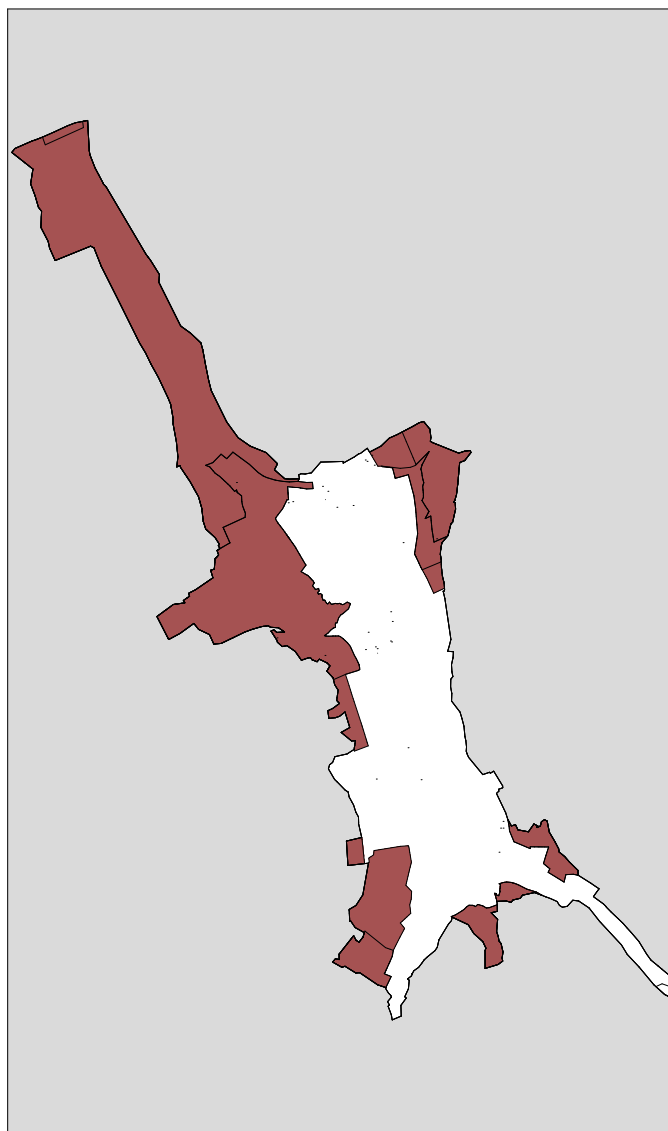
Nagy Milic Natúrpark
(A megőrzött értékek világa Füzer 2005)

MELLÉKLETEK

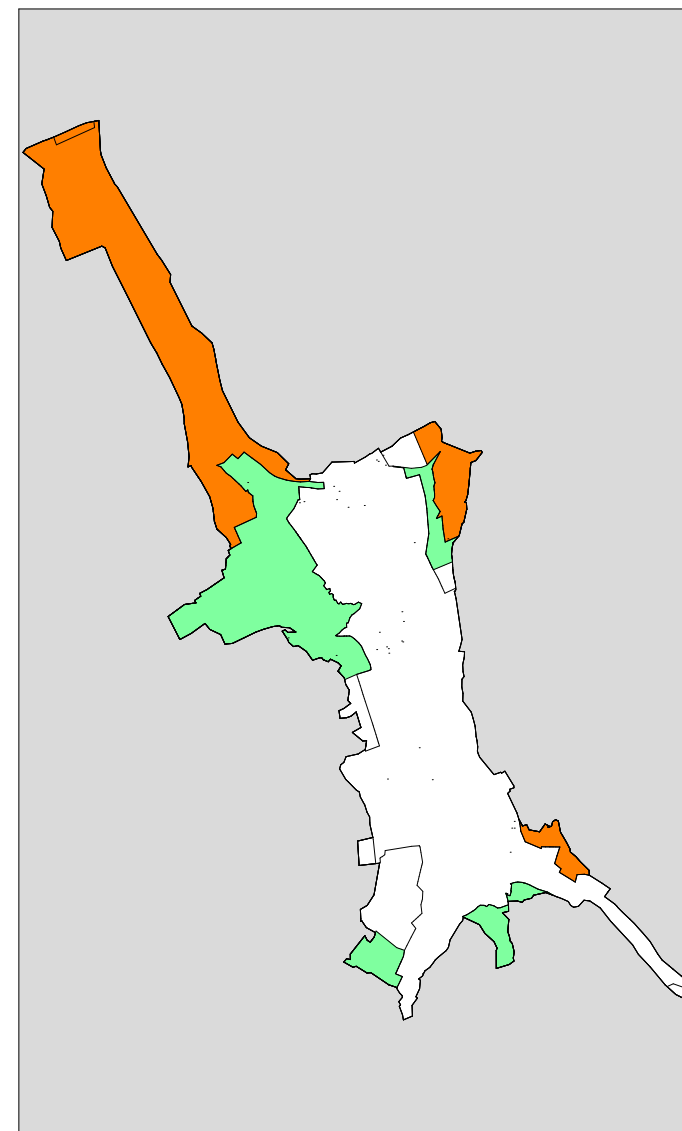
VÉDETT TERÜLETEK, TELEPÜLÉSKÉPI JELENTŐSÉGŰ KATEGÓRIÁK

● Egyedi tájérték ● Forrás

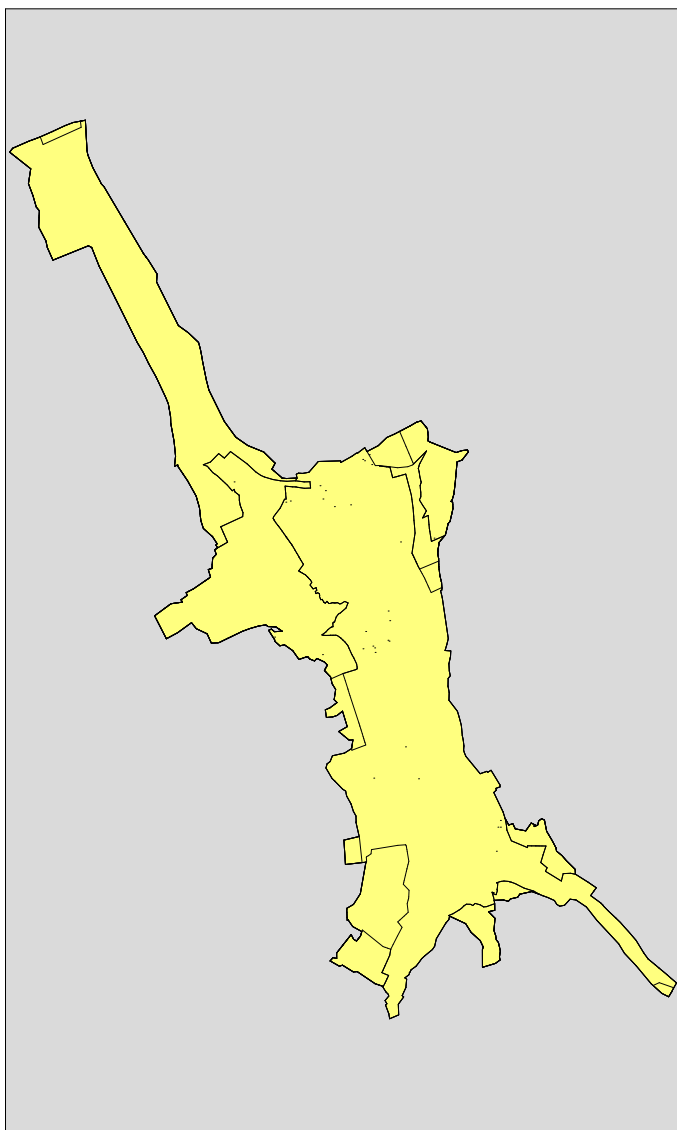
NATURA 2000_SPA
(különleges madárvédelmi terület)

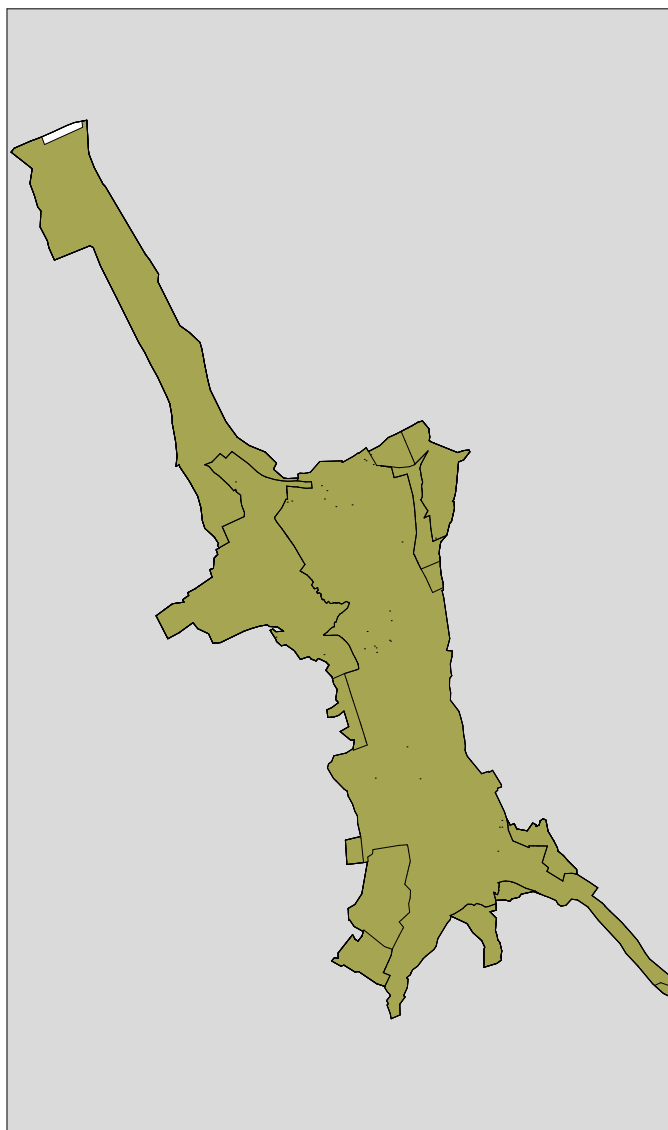
Ökológiai hálózat területei: Hollóháza /83
■ magterület ■ puffterület

MELLÉKLETEK

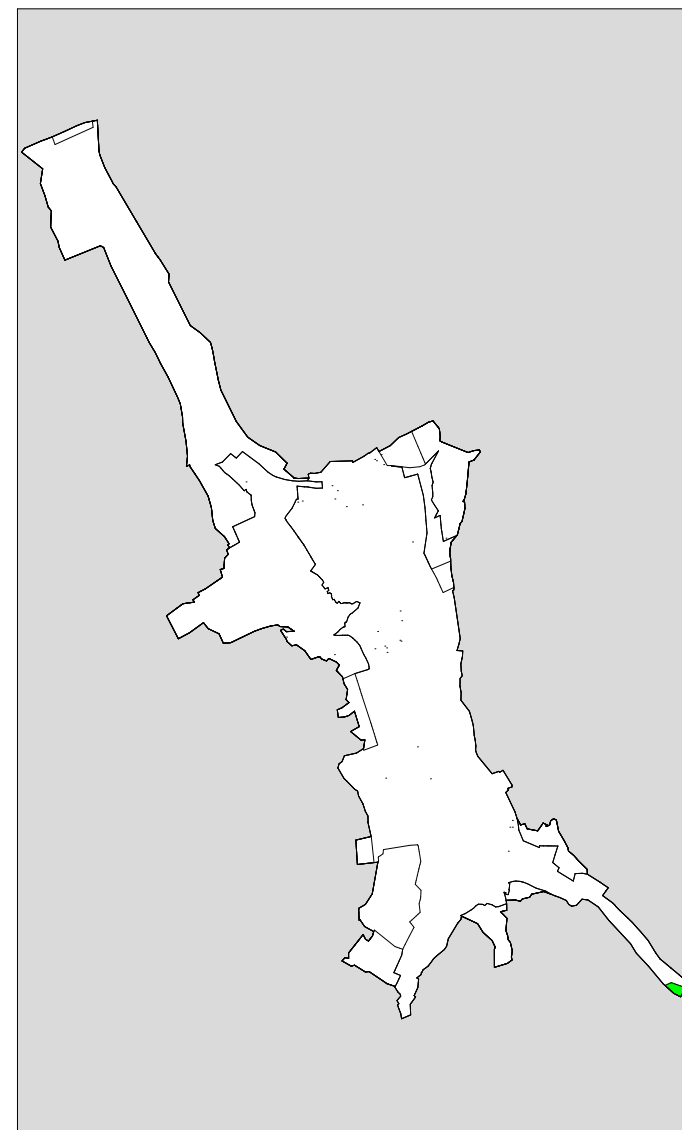
VÉDETT TERÜLETEK, TELEPÜLÉSKÉPI JELENTŐSÉGŰ KATEGÓRIÁK

Országos védett terület

Tájképvédelmi övezet

Tervezett természeti terület Hollóháza /84